

Національна академія державного управління
при Президентові України
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Кафедра інформаційних технологій та інформаційних систем

**Новітні інформаційно-комунікаційні технології
в модернізації публічного управління:
зарубіжний і вітчизняний досвід**

Матеріали VII науково-практичного семінару

25 липня 2019 р., м. Дніпропетровськ

Дніпро
ДРІДУ НАДУ
2019

УДК 35:004 ББК 32.81+67.401

Н 73

*Рекомендовано до друку вченою радою
Дніпропетровського регіонального
інституту державного управління
Національної академії державного
управління при Президентіві України.
Протокол № 07/220 від 30.08.2019 р.*

Редакційна колегія:

С. А. Квітка (голов. ред.) д.держ.упр, доцент, **О. В. Кравцов** к.х.н., доцент, **С. П. Кандзюба**, к.т.н., доцент, **Г. А. Старушенко**, к.т.н., **О. М. Титаренко** (відпов. секретар).

Н 73 Новітні інформаційно-комунікаційні технології в модернізації публічного управління: зарубіжний і вітчизняний досвід : матеріали ІІ наук.практ. семінару, 25 липня 2019 р., м. Дніпропетровськ / редкол. : С. А. Квітка (голов. ред.). – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2019. – 77 с.

Збірник містить матеріали VII науково-практичного семінару «Новітні інформаційно-комунікаційні технології в модернізації публічного управління: зарубіжний і вітчизняний досвід». Уміщено матеріали з питань: розвитку новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та їх ролі в модернізації публічного управління в умовах інформаційного суспільства в Україні та за кордоном, упровадження та розвитку елементів системи електронного урядування в органах державного управління та місцевого самоврядування України та зарубіжжя, трансформації професійної діяльності державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування в умовах розбудови інформаційного суспільства в Україні.

Розраховано на фахівців з державного управління та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, слухачів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 35:004
ББК 32.81+67.401

ВСТУП

У сучасних умовах динамічних змін системі публічного управління України, обумовлених потребою у проведенні децентралізації, реформування системи державного управління одночасно із процесами європейської інтеграції України, існує нагальна потреба у використанні нових інструментів, методів і технологій, спрямованих на підвищення ефективності публічного управління. Зазначені процеси відбуваються на фоні: серйозних економічних проблем, які суттєво звужують можливості впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій в публічному управлінні; відсутності бажання низки керівників органів публічної влади впроваджувати системи електронного урядування та електронної демократії, що в багатьох випадках виливається в імітацію цієї діяльності; недостатньої компетентності державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з питань практичного застосування технологій електронного урядування, у зв'язку з чим упровадження цих технологій, навіть за умови подолання перших двох наведених причин, суттєво гальмується. Розвиток електронного урядування в Україні нині має відповідати викликам, пов'язаним з прискоренням змін соціально-економічного середовища, розширенням можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зростанням потреб користувачів, необхідністю скорочення витрат публічного сектора і залучення усіх зацікавлених сторін (окремих громадян, бізнесових структур, громадських організацій, об'єднаних територіальних громад, інших) до процесів здійснення публічного управління. Останній з названих викликів також обумовлює потребу в невідкладному проектуванні та впровадженні систем електронної демократії. Нині в Україні набула нової динаміки робота з формування системи електронного урядування, до чого доклали свою руку не лише відповідальні за цей напрям роботи органи влади, але й громадські активісти, представники бізнесу. Достатньо назвати як приклад створення системи публічних закупівель ProZorro, порталу послуг iGov, системи подання електронних петицій, упровадження численних електронних інструментів публічного управління в містах України тощо. Проте, з іншого боку, внаслідок певної хаотичності та непослідовності процесів інформатизації публічного управління, за останнє десятиліття у більшості органів державного управління і місцевого самоврядування сформувався досить різноманітний і складний IT-ландшафт, що являє собою велику кількість різних автоматизованих систем з власною архітектурою, не завжди достатньою мірою пов'язаних(і, тим більше, інтегрованих) між собою, розроблених різними виробниками, що обумовлює загальну низьку ефективність інформаційних систем органів державної влади і місцевого самоврядування та якість інформаційного забезпечення прийняття та виконання управлінських рішень, надання послуг тощо. Для вирішення цих питань, на наш погляд, потрібно здійснити низку заходів направлених на забезпечення:

– єдності концепції побудови і функціонування інформаційних систем і відповідних служб з забезпечення їх належного функціонування;

– повноти та цілісності інформаційної підтримки ефективного функціонування систем державного управління та місцевого самоврядування, а також всіх етапів управління – від аналізу проблемних ситуацій до реалізації, контролю виконання та оцінки ефективності прийнятих рішень, надання послуг громадянам і бізнесу;

– скоординованості процесів створення, експлуатації та розвитку інформаційних систем в публічному секторі;

– формування дієвого комунікативного середовища взаємодії органів публічного управління та громадськості, розвитку електронної демократії; навчання та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з питань електронного урядування та електронної демократії.

Наведені заходи, звичайно, є нині особливо актуальними, проте не вичерпують усіх наявних проблем щодо становлення та розвитку в Україні електронного урядування та електронної демократії. Саме тому актуальним завданням науковців, що розробляють цю тематику, є пошук шляхів вирішення таких проблем.

Валентина ЗОЗУЛЯ,

Викладач кафедри публічного управління та адміністрування ІПК ДЗУ

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУСПІЛЬНОМУ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Досвід високорозвинених країн сучасності свідчить, що нинішній період відзначається прискоренням розвитку суспільства та кількість проблемних питань, що виникають під час цього процесу. Суспільний розвиток супроводжується постійною рухливістю та конкуренцією центрів розвитку на світовому рівні, розривами у прогресі різних держав, посилення явищ, зумовлених глобалізацією, інформаційною революцією та ін. Як вважає ряд науковців, вже у першій половині XXI століття оцінка особливостей і тенденцій світового розвитку опирається на діапазон, що мають два основна критерії – постійні зміни глобального, регіонального та локального рівнів і ступінь забезпечення можливостей, що з ними пов'язуються.

Передумови, ознаки і швидкість розвитку світового економічного середовища, глобалізаційних процесів, проблем, що зумовлені нерівномірним розвитком держав, прискорення темпу розвитку і запровадження новітніх технологічних засобів, наростання екологічної кризи, засади міжнародного законодавства призводять до об'єктивної необхідності розширити публічне управління. Розробити і покращити його інститути, механізми та моделі задля втілення положень Конституції про права і свободи, враховуючи інтереси і потреби населення держави, його участі у прийманні рішень – пріоритетна проблема для країни на стадії суспільного розвитку. Окреслення головних важливих ознак, що мають його цивілізаційні і формаційні складові при взаємній залежності держав, взаємопроникненню економічних, політичних та культурних галузей та утворення модернізаційних суспільних напрямків має актуальний наукову та практичну актуальність для держав транзитивного типу, в тому числі, і для української держави.

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростаючою роллю інформаційних технологій. Вони активно впливають на стан політичної, економічної, оборонної та інших складових безпеки держави. Необхідність використання інформаційних технологій вже не викликає ніяких сумнівів, оскільки технологія – це одна з найбільш динамічно розвинутих областей сучасного життя. Використання нових інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність процесу навчання, сприяє здійсненню переходу до неперервної освіти, вирішує проблему доступу до нових джерел різноманітної за складом і формами представлення інформації. Тому інформаційна технологія – це процес, що використовує сукупність засобів і методів збору, накопичення, обробки і передачі даних (первинної інформації) для отримання оновлених даних про стан об'єкта, процесу або явища (інформаційного продукту) [1, с. 44].

Швидкість змін, що притаманні суспільству, така велика, а самі вони мають такий багатоплановий характер, що розвиток набуває водночас рис і

системності, і асистемності. Старим системам доводиться або пережити кризу, або модернізуватися, трансформуватися, а створення нових підсистем має радикальний вплив на існування існуючих. Можна детальніше розглянути роль в житті людини і суспільства одної з підсистем інформаційного плану, як всевітня мережа. Разом з подальшим традиційним розвитком одної системи, іншою формується принципово новий пріоритет та орієнтир на результат, що передбачає інтегрування ряду цілей традиційного і нетрадиційного типу, ресурсів та досягнень.

На думку О. Гапоненко, А. Пакрухіна, «розвиток – це рух вперед, формування нових рис, становлення нових структурних характеристик об'єкта, його еволюція, поліпшення, удосконалювання, прогрес, а також ріст і розширення» [3].

Згідно з класичним визначенням, що міститься у низці словникових, насамперед енциклопедичних видань, «розвиток – це безповоротна, спрямована, закономірна зміна матеріальних та ідеальних об'єктів, внаслідок якої виникає їх новий якісний стан, тобто виникають, перетворюються або зникають їх елементи і зв'язки» [4].

Сучасний світ характеризується стрімким прогресом у сфері поширення та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Нові засоби телекомунікації, зокрема Інтернет як потужний глобальний інформаційний ресурс, приваблює широкі верстви населення незалежно від віку, освіти та соціального статусу. Визначні характеристики інформаційного суспільства як моделі, є по суті, ідентичними характеристикам постіндустріального суспільства. Головним чинником суспільних змін стає виробництво та використання інформації; теоретичне знання як вища цінність і основний товар стає чинником формування нової соціальної структури суспільства, а також нових моделей керування. Якщо в індустріальну епоху в умовах капіталістичної економіки вирішальне значення мали власність і капітал, то в інформаційному суспільстві відбувається перехід до обслуговуючої економіки, коли домінує значення починає мати сфера послуг, причому послуг передусім, інформаційних [2].

Отже, еволюція суспільства залежна від розуміння публічного апарату управління, сприймання, відображення потреб, цілей функціонування населення, інтересів при прийнятті рішень управлінського характеру. Тобто принциповий характер для суспільства має не поділ владних управлінських суб'єктів, не розподіл між ними їх управлінських впливів, а реальне керування певними явищами, взаєминами та явищами.

Основним завданням розвитку інформаційного суспільства в Україні є сприяння кожній людині на засадах широкого використання сучасних ІТ можливостей створювати інформацію і знання, користуватися та обмінюватися ними, виробляти товари та надавати послуги, повною мірою реалізуючи свій потенціал, підвищуючи якість свого життя. Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх ІТ в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого

самоврядування визначається одним з пріоритетних напрямів державної політики [5].

Вплив публічного управління, від якого значною мірою залежить не тільки результат суспільних трансформацій, а й подальша доля соціальної системи, має бути достатньо різноманітним залежно від стадій суспільного розвитку. Висока динаміка мінливості та невизначеності сучасного середовища зумовлює необхідність для органів управління бути готовими до розробки та прийняття рішень у ситуаціях, коли загрозливі або позитивні зміни ще тільки починають усвідомлюватися, а можливості виявлення їх причин та масштабів наслідків є обмеженими. Тому актуалізується спроможність системи публічного управління гармонійно поєднувати в процесі адміністративної діяльності принципи організації та самоорганізації в нелінійному середовищі з акцентуванням уваги на створенні умов для формування таких самоорганізаційних структур, які самі здатні оптимально організувати свою діяльність згідно з визначеними цілями та параметрами порядку, що відповідають власним тенденціям суспільного розвитку. Саме цей вплив управління дає можливість здобути нову атрактивну цілісність суспільства, при якій найповніше застосовуються можливості кооперації між всіма його підсистемами та складовими і, що дає можливість збалансувати їх інтереси при розподілі та перерозподілі суспільних ресурсів. Відповідно при інформаційному суспільстві посадовці повинні сприяти розвитку синергетичного мислення для єдиного сприймання зв'язку між явищем та процесом ефективного подолання або попередження суспільних криз трансформаційного характеру.

Підсумовуючи усе вищесказане, можемо зробити висновок, що сучасна платформа суспільного розвитку, яка спроможна відповісти на виклики глобалізаційних явищ, це суспільство знань інноваційного типу. Наявному станові розвитку відповідає діапазон інновацій – традицій, змін – можливостей. Розвиток усіх суспільств у наш час пов'язується з готовністю реалізації трудового ресурсу при постійних змінах та уміння їх створювати. Найефективнішим управлінням державами, що перебувають на шляху свого розвитку, є стратегічне орієнтування на інноваційний напрям і здатність швидко використовувати досвід інших держав у формі соціальних транзитних переміщень.

Список використаних джерел

1. Андрощук О.В. Інформаційні технології та їх вплив на розвиток суспільства / О.В. Андрощук., Ю.В.Кондратенко // Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. – № 1(50), 2014. – С.42-47.

2. Бойко Н. Стратегія та перспекви розвитку інформаційних технологій [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/21111/1/43-Boyko-271-277.pdf>.

3. Гапоненко А.Л. Стратегическое управление : учебник [для студ. ВУЗов] / А.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухин. – М. : Изд-во "ОМЕГА-Л", 2006. –с.11

4. Управління суспільним розвитком : словник-довідник / [уклад.: В. Д. Бакуменко, С. О. Борисевич, О. А. Бутрін та ін.] ; за заг. ред. А. М. Михненко, В. Д. Бакуменка. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 248 с.

5. Шкраб'юк Н.В. Перспективи розвитку інформаційних технологій в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Informatica/68784.doc.htm.

Сергій КАНДЗІЮБА

к.т.н., доцент,

доцент кафедри інформаційних технологій та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ

ІНТЕГРОВАНІЙ ПАКЕТ ВЕБ-ЗАСТОСУНКІВ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ ХМАРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

На сайті Державного агентства з питань електронного урядування України наведена структура системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» [1]. Ця система є одним з ключових елементів електронного уряду України, отже її структура визначає структуру електронного уряду.

Структура визначає три основні рівні функціонування електронного уряду:

1. Технічний. Його забезпечує мережа Інтернет.
2. Технологічний. Сюди відносяться базові загальнодержавні реєстри і кадастри, система електронної взаємодії «Трембіта».
3. Прикладний. Сюди відносяться інформаційні системи органів публічної влади, підпорядкованих їм установ, підприємств та організацій, портали, до складу яких входять різноманітні веб-застосунки.

З іншого боку, вищерозглянута структура електронного уряду може бути розділена на регіональні складові. Тобто в кожній області може бути створена своя система електронного уряду за вищерозглянутою схемою, яка водночас є фрагментом єдиної загальнодержавної системи електронного уряду. Звичайно, це можливо лише за умови дотримання єдиних стандартів розробки систем.

На практиці часто саме так і відбувається – завдання розвитку мережі Інтернет, формування регіональних фрагментів загальнодержавних реєстрів та кадастрів вирішуються на регіональному рівні. Більш того, дані, які містяться у регіональних фрагментах загальнодержавних реєстрів та кадастрів переважно споживаються також у регіоні. Це обумовлює доцільність створення регіональної корпоративної інформаційної системи (хмари) публічного управління, яка водночас є складовою загальнодержавної системи електронного уряду.

На сьогоднішній день розподілені корпоративні інформаційні системи

створюються за допомогою хмарних технологій. Зокрема, це стосується системи «Трембіта». Дотримуючись єдиних стандартів розробки на регіональному рівні можливо і доцільно розбудовувати відповідний фрагмент електронного уряду України у вигляді регіональної корпоративної хмари публічного управління.

На цей час для багатьох держав хмарні обчислення – це реальність, повсякденна робота, завдяки якій стає можливим здійснити прорив по всіх основних напрямках інформатизації країни і отримати конкурентну перевагу у світовому масштабі. Наведемо деякі приклади.

Практика використання хмарних технологій державними організаціями поширена по всій планеті [2]. Так, Федеральний уряд США розпочав кілька років тому реалізовувати план перенесення урядових інформаційних систем в хмари, визнавши їх переваги і здатність технологій забезпечити належний рівень безпеки. У січні 2012 року чиновники США опублікували федеральні вимоги до постачальників хмарних послуг для державних органів, серед яких 170 пунктів стосуються саме забезпечення безпеки.

У Таїланді застосування хмарних технологій дозволило уряду скоротити державні витрати на утримання електронних державних послуг і внутрішніх систем на 30%, заявляв ще в 2014 році глава Агентства у справах електронного уряду країни. «Протягом останніх двох років завдяки хмарним технологіям нам вдалося заощадити на технічному забезпеченні 600 мільйонів бат (майже \$19 млн.) – це принаймні 30% економії», – зазначав він. Понад 500 мобільних застосунків самих різних категорій (транспорт, медицина, освіта, працевлаштування та ін.) на той момент вже зберігалося в державній хмарі.

Сінгапур почав будувати «Електронний уряд 2.0» ще в 2011 році, назвавши цей проект eGov2015. У 2015 році він успішно завершився – тепер громадянам і бізнесу держпослуги поставляються прямо із хмари на смартфони. Уряд Великобританії опублікував в 2011 році стратегію освоєння хмарних технологій державою, яка зайняла цілих п'ять томів.

За даними ENISA (Агентство ЄС з мережевої та інформаційної безпеки), для надання адміністративних послуг або державного документообігу cloud-рішення вже застосовують Італія, Австрія, Словенія, Португалія і Туреччина. Великобританія, Іспанія і Франція не тільки використовують хмарні технології, а й прийняли стратегію розвитку хмарних сервісів [3].

G-Cloud створює попит на послуги дата-центрів. Наприклад, у Великій Британії поява урядової хмари дала роботу 700 ІТ-компаніям.

Модель споживання ІТ-сервісів в форматі послуг SaaS широко поширюється в бізнес-середовищі незалежно від масштабів компанії завдяки своїм цінностям і комерційної доцільності.

У всьому світі послуги SaaS особливо популярні з боку державної сфери, промислових компаній і компаній, що займаються торгівлею.

Основні переваги SaaS-рішень:

- висока доступність ІТ-сервісів (при грамотному процесі міграції);
- зниження витрат на ряд ІТ-сервісів;
- швидка масштабованість сервісів із хмари;

- більш короткі терміни впровадження;
- мобільність користувачів (обмеження – Інтернет-покриття);
- більш проста підтримка територіально-розподілених компаній і віддалено-розташованих співробітників.

Ринок хмарних сервісів в Україні зростає вже не менше п'яти років поспіль, що в цілому відповідає загальносвітовим тенденціям. Причому з року в рік це зростання у нас в країні все помітніше. Користувачами подібних послуг є організації, що представляють самі різні сектори економіки. Банки, промислові компанії, торгові мережі, малі підприємства і державні структури користуються сьогодні хмарними ресурсами. Замовники поступово звикають до використання подібних рішень – період невідомості і недовіри до технології в основному подолано [4].

Український ринок хмар істотно виріс. За даними власного щорічного дослідження Інтернет-видання «СІБ», обсяг сегмента в 2017 році склав трохи більше \$21 млн., що означає зростання понад 55% у порівнянні з 2016 роком (причому багато з операторів, особливо невеликих, заявляють про дворазове зростання своїх хмарних доходів). Такий прорив пов'язаний з декількома факторами. По-перше, український замовник «дозрів». Хмарам довіряють все більше. По-друге, відіграє свою роль і прагнення організацій скоротити капітальні витрати, підвищити гнучкість розвитку ІТ-інфраструктури або перенести обчислювальні потужності і дані за кордон.

Найбільш популярним типом хмарних сервісів у нас у країні є «інфраструктура як сервіс» – IaaS, на який припадає близько 65% ринку, ще близько 2% займає «платформа як сервіс» PaaS. Що стосується SaaS, то цей сегмент займає на українському ринку близько третини – 33%. Подібний розподіл йде врозріз зі світовими тенденціями, де в загальному випадку SaaS істотно переважає над IaaS / PaaS. Проте тенденція в нашій країні така, що частка SaaS все ж поступово зростає. Ринок споживачів хмарних сервісів в Україні був і залишається дуже сегментованим – жодна з категорій споживачів не займає на ньому навіть 20%. Найбільш значними користувачами хмарних сервісів в 2017 році, за даними дослідження «СІБ», були компанії, що надають різні Інтернет-сервіси, фінансові організації, підприємства важкої промисловості і роздрібною торгівлі, а також розробники програмного забезпечення.

Окремий і сумний сегмент – держсектор. На жаль, в 2017 р. нічого цікавого і революційного по відношенню до послуг ЦОД і хмар не відбулося. Державні ІТ-служби повернулися до закупівель обладнання за старою довоєнною моделлю. Окремі острівці новаторства (наприклад, Prozoggo) мало що змінюють в загальній картині. Очевидно, по відношенню до використання інфраструктурних сервісів в держсекторі наша країна займає останній рядок в рейтингу європейських країн.

Крім того, на прикладі різних областей України можна стверджувати, що відсутність регіональної корпоративної хмари публічного управління з пакетом інтегрованих веб-застосунків призводить до таких наслідків:

1. Інформатизація носить осередковий, безсистемний характер.

2. Паралельно створюються дублюючи одна одну інформаційні системи.

У міру зростання числа використовуваних прикладних систем на підприємствах і в організаціях на перший план виходить проблема їх інтеграції. Інтеграція інформаційних систем передбачає установку зв'язків між інформаційними системами підприємств і організацій для одержання єдиного інформаційного простору і реалізації підтримки наскрізних бізнес-процесів підприємств і організацій.

Загальні цілі інтеграції застосунків можна сформулювати наступним чином:

- зменшити вартість експлуатації сукупності застосунків підприємства;
- збільшити швидкість виконання типових задач або гарантувати терміни їх виконання;
- підняти якість виконання завдань за рахунок формалізації процесів і мінімізації людського фактора, як основного джерела помилок.

В даний час найбільш опрацьованим підходом до вирішення проблем інтеграції застосунків є розвиток корпоративної інформаційної системи (КІС) підприємства відповідно до концепції сервісно-орієнтованої архітектури - SOA (Service-Oriented Architecture). SOA розглядається як сукупність веб-сервісів, які, як правило, розділені великими відстанями і працюють на різних платформах.

Таким чином, на сьогоднішній день актуальним завданням є проведення дослідження щодо визначення можливості створення інтегрованого пакету веб-застосунків для регіональної корпоративної хмари публічного управління. Пакет призначений для реалізації он-лайн взаємодії за допомогою веб-сервісів між органами влади, їх співробітниками (державними службовцями чи службовцями органів місцевого самоврядування) та громадянами і бізнесом. Крім того, взаємодія в секторі електронного уряду G2E (між державою і публічними службовцями) є ефективним засобом для забезпечення електронного навчання для співробітників, їх ефективної комунікації та обміну знаннями між ними.

Слід зазначити, що створені веб-сервіси можна використовувати далі як модулі при розробці інших розподілених інформаційних систем або застосунків з сервіс-орієнтованою архітектурою, наприклад порталу електронних послуг.

Дуже важливим є питання наповнення хмари відповідними інтегрованими сервісами.

Список використаних джерел

1. Електронна взаємодія державних електронних інформаційних ресурсів. Технічна інформація. Структура системи «Трембіта» – Режим доступу : <https://trembita.gov.ua/ua/projects/techinfo>.

2. Государство в облаках. Как новые технологии помогают обществу. – Режим доступу <https://www.kommersant.ru/doc/3331200>.

3. Госуправление в облаке. – Режим доступу : <https://delo.ua/business/gosupravlenie-v-oblake-295739/>.

4. Все выше и выше. Рынок облачных услуг в Украине стремительно растет. – Режим доступу : <http://sib.com.ua/sib-03-100-2018/runok-oblak-uslug.html>.

Яна КАЧАН (МЕЛЬНИК),

Доцент кафедри публічного управління та адміністрування ІПК ДЗСУ

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Державна служба – це правова категорія, що врегульовує у нормативно-правовій площині державно-службові відносини, під час процесу втілення яких досягають та/або забезпечують практичну реалізацію задач і функцій країни, зарахованих до компетенцій тих чи інших владних органів, у тому числі тих, що займаються регламентацією роботи на державній службі, початком та припиненням відносин державно-службового характеру та ін. Чинна законодавчо-правова база, на яку покладена регламентація проходження публічної служби, як, наприклад, чинний Закон України «Про державну службу», не задовольняє сучасний рівень розвитку нашого соціуму, європейські принципи функціональної діяльності і роботі на публічній службі і вимагає значних оновлень.

Розбудовуючи суверенну, незалежну, демократичну, соціальну, правову Українську державу, неодмінно треба захищати права, свободи та інтереси людей від порушень, які вчиняють органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи, інші суб'єкти, коли здійснюють управлінські функції.

Розвиток інформаційних систем та впровадження новітніх інформаційних технологій у діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування України визнаний одним із пріоритетних напрямів державної політики [1]. Ефективність роботи державних службовців, їх професіоналізм та компетенція базується на вмінні використовувати різноманітні засоби інформаційних технологій, універсальні офісні програми тощо. Неможливо уявити без інформаційних технологій також і загальнонаціональну систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, яка забезпечує професіоналізацію державної служби, нарощування кадрового потенціалу державного управління [4, с. 50].

Для вдосконалення проходження державної служби в Україні в умовах адміністративної реформи важливе значення має її правове регулювання. Зазначимо також, що правове регулювання проходження державної служби постійно оновлюється. З метою розвитку інституту державної служби в цілому, у тому числі такої її важливої складової частини, як проходження державної служби, за роки незалежності України створено розгалужену нормативно-правову базу, яка включає понад тисячу нормативно-правових актів [6].

Українською Конституцією [3] наша країна визначається правовою державою, в якій здійснення єдиної державної влади реалізується відповідно до принципу її поділу на такі гілки як законодавча, виконавча та судова. Роль важливого чинника, який є представником єдиної державної влади безвідносно

до її типу, належить публічній службі як соціально-правовій інституції, покликаний реалізувати забезпечення, з одного боку, практичної реалізації поставлених перед державними і муніципальними владними органами задач, а з іншого – захищати права, свободи та інтереси окремих людей, права та інтереси юридичних одиниць в їх взаємних відносинах із державним апаратом. Від того, наскільки професійною і компетентною, авторитетною і стабільною, забезпеченою і захищеною вона буде, залежить те, як функціонуватиме держава і громадянське суспільство.

У той же час у чинному українському законодавстві відсутнє визначення понять «публічна служба» і «публічний службовець». У перші роки незалежності України дослідники переважно визначали публічну службу як державну службу, тобто професійну діяльність осіб, які обіймають посади в державних органах та їх апараті, спрямовану на практичне виконання завдань і функцій держави, і одержують зарплату за рахунок державних коштів. Останнім часом із посиленням ролі публічного управління актуалізується пошук змістовного наповнення терміну «публічна служба» [5, с. 9].

Ефективне функціонування інституту державної служби в Україні неможливе без застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Для цього необхідно: покращити функціонування інформаційної системи з питань професійного навчання; забезпечити можливості обміну досвідом між державними службовцями; розширити спектр доступної інформації для аналітичної роботи, контролю за дотриманням порядку проходження державної служби, статистичної звітності тощо. Відповідно, актуальним залишається питання щодо здобуття та поглиблення конкретних професійних знань, умінь, потрібних для виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків, надання високої якості державних послуг, спрямованих на задоволення законних інтересів та прав людини і громадянина. Саме цим обумовлюється необхідність індивідуалізації навчання, поліпшення якості підвищення кваліфікації, надання переваги навчанню за професійними програмами тощо [4, с. 51].

Отже, на даний час інформаційні технології набувають виняткового значення в процесі забезпечення ефективного розвитку теперішнього суспільства в цілому. В роботі публічних органів інформаційні технології в якості головного технічного ресурсу, спрямованого на одержання, обробку та використання інформаційних даних, дають можливість управлінцям ухвалювати аргументовані рішення і вирішувати важливі завдання. Важливе значення набувають інформаційні технології й в процесі забезпечення професіоналізму публічної служби, зміцнення кадрового потенціалу та його професійної підготовки. Із застосуванням інформаційних технологій можна створити підходящі передумови задля покращення процесу професійної підготовки держслужбовців із врахуванням новітньої моделі навчання.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія освіти / голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с

2. Кодекс адміністративного судочинства України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

4. Крушельницька Т. Удосконалення системи професійного навчання державних службовців: інноваційно-інформаційний аспект / Т. Крушельницька, С. Пригородова // Вісник Національної академії державного управління. – 2010. – № 4. – С. 49-57.

5. Петренко О. С. Формування інтегрованого інституту публічної служби в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук / О. С. Петренко. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 9.

6. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Сергій Квітка

*доктор наук з державного управління, доцент,
завідувач кафедри інформаційних технологій
та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ*

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Проблеми становлення цифрового суспільства в Україні тісно пов'язані з подальшим розвитком електронного урядування та технологічними можливостями доступу до швидкісного інтернету. У Дніпропетровській області з метою урахування новітніх тенденцій розвитку суспільства у публічному управлінні регіоном запроваджена програма "Електронна Дніпропетровщина". У 2109 році до її розробки залучено фахівців Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. В рамках співпраці органу державної влади та наукової установи виконано дослідження цифрового розвитку громад Дніпропетровської області.

Теоретичним підґрунтям дослідження стала концепція цифрового суспільства як такого що, у технологічно розвинених країнах світу, прийшло на зміну інформаційному суспільству. Виходячи з цього, особливістю нинішньої ситуації в Україні є те, що на порядку денному перед українською державою та українським бізнесом постало завдання забезпечити цифровізацію (діджиталізацію) інформаційно-комунікаційного простору країни [1].

Саме з цієї позиції були сформульовані завдання та напрямки дослідження рівня електронної готовності міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад Дніпропетровської області, а саме:

1. Аналіз стану та перспектив цифрового розвитку в Україні та світі, визначення критичних технологій

2. Аналіз нормативно правової бази цифрового розвитку України, Європейського Союзу та ООН

3. Визначення рівня цифрового розвитку громад Дніпропетровської області: аналіз статистичних даних, інформації структурних підрозділів ОДА та органів місцевого самоврядування

4. Проведення опитування експертів щодо перспектив цифрового розвитку в Дніпропетровській області до 2022 року

5. Визначення шляхів подолання цифрової нерівності між адміністративно-територіальними одиницями Дніпропетровської області

6. Аналіз виконання діючої регіональної програми інформатизації “Електронна Дніпропетровщина” на 2017–2019 роки”

7. Підготовка пропозицій до проекту регіональної програми інформатизації “Електронна Дніпропетровщина” на 2020–2022 роки”

На виконання вищезазначених завдань було проведено декілька окремих видів робіт, а саме:

- аналіз сайтів об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та міст обласного значення;

- визначення покриття доступом до мобільного інтернету територій ОТГ області;

- аналіз національних та міжнародних нормативно-правових документів, що було прийнято за останні 3 роки;

- визначення новітніх цифрових технологій, які мають пріоритетний розвиток у світі, і будуть затребувані у наступні 3 роки;

- аналіз статистичних даних що є у відкритому доступі відносно цифрового розвитку у різних соціально-економічних сферах;

- збір та обробка даних з визначення показників розвитку цифрового суспільства відповідно до діючих міжнародних індексів - IDI, EGDI, EPI.

Аналіз світових тенденцій у розвитку цифрових технологій показав наступні пріоритетні напрямки:

1. Технологія "хмари".

2. Відкриті дані (увага приділяється відкритим державним даним як інструменту оцінки та контролю роботи органів влади).

3. Служби сумісної взаємодії (interoperability services).

4. Розробка додатків, мобільні сервіси (mobility services).

5. Електронна ідентифікація (ID card, Mobile-ID, Smart-ID)

6. Блокчейн (blockchain).

7. Інтернет речей.

8. Кібербезпека.

9. Інтернет-голосування.

10. Цифрові компетентности.

Нормативно-правова база цифрового розвитку як у світі, так і в Україні віддзеркалює тренд до посилення ролі держави з одного боку, у розвитку цифровізації у публічному секторі, з іншого у підвищення рівня контролю за діяльністю ІТ компаній у приватному секторі і, зокрема, удосконалення систем

протидії кіберзагрозам. Останнє виявляється, не менш ніж для публічного сектору, потрібним для захисту особистих даних громадян, оскільки соціальні мережі охопили більшість населення і технологічно дають можливість втручання в особисте життя людини.

Визначення рівня цифрового розвитку Дніпропетровської області проводилось за значно більшою кількістю показників ніж це визначено відповідною постановою Кабінету Міністрів та Методикою формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства затвердженою МОН України [2,3]. У даному дослідженні було використано 111 показників - за характеристиками що корелюються з міжнародними індексами:

- показники розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (індекс IDI - ICT development index) - доступ до інтернету, питання цифрової нерівності

- показники розвитку електронного урядування (індекс EGDІ - e-government development index) - інформаційно-комунікаційна структура та документообіг

- показники розвитку електронної участі (індекс EPI - e-participation index).

До цього розділу окрім питань електронної демократії було віднесено і аналіз розповсюдження цифрових технологій у сфері охорони здоров'я, освіти, бібліотек та музеїв.

Окреме значення мав аналіз сайтів органів місцевого самоврядування. Для цього була використана експертна оцінка по 127 показниками, які були поділені по 7 напрямкам - зручність користування, доступ до публічної інформації, адміністративні послуги, зворотній зв'язок з громадськістю, рекомендовані до розміщення документи, інформація про життєдіяльність громади, інформація про діяльність органу місцевого самоврядування.

Результати показали суттєву різницю у роботі сайтів. Передусім це стосувалось наповнення розділів сайтів та якості викладеної інформації. Причина цього потребує більш глибокого дослідження, але можна казати про вплив на цю ситуацію наявності або відсутності кваліфікованих спеціалістів з адміністрування сайтів.

Певною мірою активність і якість сайтів корелюється з рівнем доступу до інтернету. За результатами аналізу статистичних даних та експертних оцінок було визначено, що доступ до інтернету через мобільні пристрої майже у тричі випереджає кабельні мережі. Оціночна кількість користувачів мобільного інтернету на сьогодні в області більше 4,5 млн. Тому за відкритими даними найбільших в області провайдерів мобільного інтернету - Водафон, Київстар, Лайф було зроблено аналіз покриття зв'язком 3G/4G територій ОТГ. Розбіжності між "найкращими" та "найгіршими" є дуже суттєвими і можуть розглядатись як один із важливих аспектів цифрової нерівності

В рамках дослідження також було проведено опитування експертів щодо оцінки перспектив цифрового розвитку області до 2022 року. Опитування проводилось з використанням Гугл форм. В ньому взяли участь 1479 представників влади, бізнесу, науки, громадськості, освіти та охорони здоров'я, які виявили зацікавленість щодо участі у дослідженні. Вибірка була

репрезентативна за місцем проживання та віком. Результати опитування показали високу зацікавленість респондентів з огляду на перспективи до 2022 року по таких аспектах цифрового розвитку:

- хмарні технології;
- доступ через мобільні пристрої до Інтернету на рівні 50 Мб/сек по всій області;
- розвиток кіберзахисту;
- підвищення цифрових компетентностей публічних службовців та населення.

За результатами дослідження, головною проблемою розвитку цифрового суспільства було визначено цифрову нерівність. Насамперед йдеться про розрив у доступі до мережі інтернет у містах та сільській місцевості, зокрема в ОТГ. З огляду на цифровий порядок денний Європейського Союзу, вирішення цієї проблеми є нагальним завданням для органів влади всіх рівнів і бізнесу у сфері цифрових технологій.

Список використаних джерел

1. Квітка С. А. Електронне врядування як інноваційний механізм взаємодії влади, бізнесу та громадянського суспільства: зарубіжний досвід та передумови розвитку в Україні / С. А. Квітка, О. О. Соколовська // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 9. – С. 26–33.

2. Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства: постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. № 1134 // Офіційний вісник України від 14.12.2012 - 2012 р., № 93, стор. 166, стаття 3782.

3. Про затвердження Методики формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства: наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2013 № 1271 // Офіційний вісник України від 11.10.2013 - 2013 р., № 76, стор. 520, стаття 2850.

Ярослав КОНЮХ,
Аспірант ІПК ДЗУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

В третьому тисячолітті радикально змінюється спосіб життя та формат діяльності людства. Технічний прогрес дозволяє відкривати нові перспективи для людей та створює нові можливості для різних соціальних груп. Надзвичайно підвищується мобільність кожної окремої людини – як просторова, так і соціальна. При цьому найбільш мобільною виявляється молодь, яка завдяки цій своїй якості, починає відігравати все більш значущу роль в суспільно-політичному житті.

В той же час, державна молодіжна політика України не відзначається особливою активністю та послідовністю. Велика значущість молоді в суспільно-політичному житті не до кінця усвідомлюється представниками української політичної еліти, в зв'язку з чим має місце недостатність уваги до проблем та інтересів молоді, споживацьке чи зверхнє відношення до молодіжного руху, фінансування заходів державної молодіжної політики за залишковим принципом.

Демократичний розвиток суспільства не можливий без ефективної взаємодії суспільства та влади. Суспільство – це складна, динамічна система взаємодії людей, що пов'язані між собою інтересами в сфері виробництва, обміну, споживання життєвих благ і встановлюють межі поведінки в спільних інтересах за допомогою соціальних норм (у тому числі – юридичних). Суспільство – також система, заснована на співпраці людей, з власною динамічною системою взаємозв'язків його членів, об'єднаних родинними зв'язками, груповими, становими, класовими, національними відносинами. Відносини людей у межах суспільства називають соціальними [4].

Одним з основних пріоритетів державної молодіжної політики залишається створення умов, за якими молодь отримувала б можливість реалізації своєї суспільно-політичної активності, прав і можливостей щодо вирішення власних проблем, прийняття високого рівня відповідальності за розвиток суспільства і держави. Внаслідок цього державне управління у сфері реалізації державної молодіжної політики має зосереджуватися на забезпеченні узгодженої діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства, спрямовану на вирішення проблем молоді, на основі формування комплексного механізму реалізації основних принципів державної молодіжної політики, який передбачає цілісність системи соціальних, правових, організаційно-управлінських, фінансово-економічних, освітніх, наукових, інформаційних, кадрових, мотиваційних тощо механізмів [1].

В умовах перехідного етапу розвитку української держави формування молодіжної еліти та молодіжних інститутів виявляє низку специфічних особливостей. Для сучасної української еліти характерна неоднорідність, відсутність консолідації та напівзакритий характер. Соціальне підґрунтя діяльності еліти складають переважно представники спекулятивно-кримінальної буржуазії, а не середнього класу, як у розвинутих державах. На сьогоднішній час в Україні спостерігається дефіцит мислячої, патріотичної та національно свідомої еліти, яка в змозі подолати соціально-економічну кризу та консолідувати суспільство, запропонувавши національний проект розвитку.

Молодіжна політика і умови, які вона цілеспрямовано формує, повинні створювати і підтримувати певний (відносно високий) соціальний статус молодого покоління, а також, відповідно статусу, певний рівень життя. Цей процес, вважає Р. Сторожук, повинен складатися з наступної сукупності дій : здійснення соціальної діагностики середовища; виявлення на основі висновків діагнозу цілей і пріоритетних напрямів політики; розробка стратегічних і

тактичних заходів щодо практичної реалізації політики через організаційне, правове, фінансове, інформаційне забезпечення та проектування управлінської діяльності на молодіжну сферу через залучення молоді до реалізації молодіжної політики [3].

Державна політика і молодіжні еліти несуть у собі суспільну основу, існують у рамках єдиного комунікаційного поля держави. У той же час існує визначена відособленість цих двох елементів суспільної системи, зумовлена розходженнями їхньої структури (ієрархічна і мережна) і циклічності дії, а також функціями. Однак за самою своєю природою і досвідом історичного розвитку ці елементи можуть здійснювати реалізацію основної суспільної функції - розвитку суспільства - лише на основі взаємодії [4].

Успіх соціально-економічного розвитку держави завжди знаходиться в невід'ємній залежності від рівня освіти, виховання, ступені соціальної адаптації молоді та її дієспроможності відповідно до вимог сьогодення, уміння та бажання молодого покоління спрямованих на підтримку і розвиток прогресивних змін в економічному, соціальному і політичному житті суспільства. Державні інститути формують та впроваджують у суспільстві молодіжну політику, яка визначає статус молодого покоління, його роль та місце у світі, який постійно змінюється та рухається вперед, отже сприяє формуванню майбутнього людського потенціалу нації.

Механізм взаємодії молодіжних еліт з державою в Україні чимдалі міцніше утверджується у формі створення громадських рад при органах влади, проведення громадських слухань щодо законопроектів і рішень. Одним з найважливіших завдань дорадчих органів є сприяння розвитку молодіжної ініціативи, яка може набувати таких форм [2]:

- касаційні законодавчі ініціативи, які стосуються щойно ухваленого політичного рішення і є реакцією на урядову політику;
- превентивні законодавчі ініціативи, суть яких зводиться до впливу на процес ухвалення політичних рішень на етапі їх розробки;
- альтернативні законодавчі ініціативи, які можуть запобігати політичним крокам влади або бути реакцією на них;
- інноваційні законодавчі ініціативи, метою яких є участь молоді у формуванні міжвиборчого політичного дискурсу.

Отже, ефективна діяльність державної молодіжної еліти потребує формування конкурентних умов розвитку різних соціальних елітних суб'єктів на державному рівні. В значній мірі цьому сприятиме введення на всіх владних рівнях пропорційної виборчої системи. Окрім того потребує відновлення практика політично-управлінської соціальної адаптації посадових осіб на загальнодержавному рівні шляхом отримання ними вищої або додаткової післядипломної освіти у вищих навчальних закладах столиці, що також підвищуватиме її політичну роль. Цьому сприятиме і кадрова політика довгострокових відряджень столичних держслужбовців та залучення представників молодіжних еліт до вищих ешелонів державного управління, що дасть змогу управлінському персоналу отримати більш цілісний та

масштабніший фаховий досвід, напрацювати політичні практики на самому високому рівні та розвинути загальнодержавні політико-економічні зв'язки. Інформаційне забезпечення формування молодіжної політики в Україні здійснюється у таких головних напрямках: 1) інформація про молодь, яку отримують владні органи, які з нею працюють; 2) інформація для молоді, яку отримують безпосередні споживачі інформаційних даних. Дані напрями співіснують у єдиній інформаційно-комунікаційній системі.

Список використаних джерел

6. Кожушко Н.І. Механізми реалізації державної молодіжної політики і розширення транскордонного співробітництва України / Н.І. Кожушко // Державне будівництво. – 2014. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_34.

7. Манжола П. Г. Форми участі громадськості у діяльності органів влади та прийнятті політичних рішень [Текст] / Манжола Петро Григорович // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 4(5). – С. 13–18.

8. Сторожук Р. Зарубіжний досвід реалізації молодіжної політики [Електронний ресурс] / Р. Сторожук // Державне будівництво : Електронне наукове фахове видання. – 2006. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeBu/2006-1/index.html.

9. Суспільство та влада: механізми взаємодії : навч.-метод. матеріали для слухачів дисципліни “Механізми взаємодії суспільства і влади” / А. М. Михненко, С. О. Кравченко, І. В. Пантелейчук та ін. – К. : НАДУ 2013. – 80 с.

Олег КРАВЦОВ

к.х.н., доцент,

доцент кафедри інформаційних технологій

та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО НАПОВНЕННЯ САЙТІВ ОТГ

Електронне урядування це форма організації публічного управління яка забезпечує підвищення ефективності, відкритості та прозорості органів державної влади і органів місцевого самоврядування та забезпечує можливість їх активної взаємодії із суспільством, людиною, бізнесом за допомогою інформаційно-комунікативних технологій. В Україні, як і в більшості країн світу, процес впровадження електронного урядування є багатовекторним, тобто ініціюється як «згори» – на рівні центральних органів виконавчої влади, так і «знизу» – на рівні органів місцевого самоврядування та громадських ініціатив.

Впроваджуються нові інструменти електронного урядування, оновлюються офіційні веб-сайти міських рад, розробляються електронні інструменти взаємодії з громадянами, розвиваються партисипативні практики тощо. При цьому ініціатива органів місцевого самоврядування дуже важлива, оскільки

засвідчує розуміння місцевими лідерами значущості та актуальності цих реформ, допомагає виробити єдині муніципальні стандарти у сфері електронного урядування, які згодом ляжуть в основу відповідної державної політики. Протягом останніх років з боку державної влади також упроваджено низку ініціатив, спрямованих на прискорення розвитку системи електронного урядування та електронної демократії в Україні. Так, у 2015 р. було ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних», що дав поштовх не просто для відкритості органів влади всіх рівнів, а й до розвитку так званої екосистеми відкритих даних в Україні.

Впроваджуються нові інструменти електронного урядування, оновлюються офіційні веб-сайти міських рад, розробляються електронні інструменти взаємодії з громадянами, розвиваються партисипативні практики тощо. При цьому ініціатива органів місцевого самоврядування дуже важлива, оскільки засвідчує розуміння місцевими лідерами значущості та актуальності цих реформ, допомагає виробити єдині стандарти у сфері електронного урядування, які згодом ляжуть в основу відповідної державної політики. Протягом останніх років з боку державної влади також упроваджено низку ініціатив, спрямованих на прискорення розвитку системи електронного урядування та електронної демократії в Україні.

Основний масив нормативно-правових актів такого роду розроблено у 2000-2003 рр. Серед них можна назвати такі документи: Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» № 928 від 31 липня 2000 року [1], Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади» № 63/2002 від 1 серпня 2002 року, Постанова Кабінету Міністрів «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» № 3 від 4 січня 2002 р. [2], «Порядок функціонування web-сайтів органів виконавчої влади», затверджений наказом Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України № 327/225 від 25 листопада 2002 р. [3]. У цих нормативно-правових документах стверджується, що розповсюдження в мережі Інтернет інформації про соціально-економічну ситуацію в державі, законодавчу та нормативно-правову базу має здійснюватися через електронні засоби масової інформації та власні web-сайти органів влади.

Формування систем створення і розвитку web-сайтів органів державної влади пов'язано з Указом Президента України від 1 серпня 2002 р. № 683/2002 «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади» [4], де передбачено «обов'язковість ведення органами державної влади та органами місцевого самоврядування web-сторінок та оперативного (не пізніше п'яти робочих днів) розміщення на них офіційної інформації про діяльність відповідних органів, виконання програм, планів, чинних чи скасованих нормативно-правових актів, форм і зразків документів,

архівної та іншої інформації, а також завчасного розміщення на таких веб-сторінках проектів нормативно-правових актів».

Також відповідні положення щодо оприлюднення інформації містяться в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [5] в якому сказано, що акти ОМС підлягають обов'язковому оприлюдненню. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [6] дозволяє (але не вимагає) забезпечувати доступ до інформації шляхом систематичного та оперативного її оприлюднення на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет та установлює строки для її оприлюднення. У статті 10 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від розпорядників інформації вимагається оприлюднювати і регулярно оновлювати інформацію у формі відкритих даних на своїх веб-сайтах.

На веб-сайті місцевої ради повинна оперативно розміщуватися інформація щодо діяльності місцевої влади що регулюється ст. 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», Положенням про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №835 від 21.10.2015 та ст. 13 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Відсутність загальні вимоги щодо оприлюднення в Інтернеті інформації про діяльність органів місцевого самоврядування призводить до того що місцеві органи влади здійснюють оприлюднення інформації в обсязі та спосіб, що визначається в кожній місцевій раді на власний розсуд.

Таким чином, можна сформулювати такі рекомендації щодо перспектив розвитку веб-сайтів органів місцевого самоврядування:

- розробити стандартний перелік інформації, що підлягає оприлюдненню на офіційних сайтах органів місцевого самоврядування;
- розробити та впровадження єдину структури розміщення офіційної інформації на сайтах органів місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні [Електронний ресурс] : указ Президента України від 31.07.2000 р. № 928/2000. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/928/2000>. – Назва з екрана.

2. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : постанова КМ України від 4 січня 2002 р. № 3. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>. – Назва з екрана.

3. Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : наказ Держ. ком. інформ. політ., телеб. та радіомовл. України, Держ. ком. зв'язку та інф. України 25.11.2002 р. № 327/225. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1022-02>. – Назва з екрана.

4. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади [Електронний ресурс] : указ Президента України від

1.08.2002 р. № 683/2002. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>. – Назва з екрана.

5. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>. – Назва з екрана

6. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // ГолосУкраїни. – 2011. – № 24. – 9 лютого. – С. 15.

7. Постанова Кабінету Міністрів України №835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» від 21.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248573101>.

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо подальшого вдосконалення порядку ліцензування господарської діяльності: Закон України від 25 червня 2009 року (чинний) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.

Надія ЛЕБЕДЄВА

Міжрегіональна академія управління персоналом (м. Київ)

аспірант кафедри публічного адміністрування,

старший викладач англійської мови

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ЩОДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Проблема адаптації публічного управління України до норм Європейського союзу викликає потребу володіння державними службовцями хоча б однією іноземною мовою. Англійська мова є однією з найпоширеніших мов світу. Громадяни та посадові особи Європейського Союзу безперешкодно нею володіють. Отже, актуальності набуває навчання іноземної мови студентів, які у майбутньому стануть державними службовцями, що вимагає особливої уваги з боку вітчизняних науковців, оскільки в українських вузах здійснюється підготовка фахівців, які після отримання освіти працюватимуть в органах виконавчої влади, місцевого самоврядування, в громадських організаціях. Високий професійний рівень таких фахівців зможе забезпечити високий рівень надання адміністративних послуг на принципах відкритості, підзвітності, професіоналізму, що, у свою чергу, потребує залучення європейських правових документів і джерел з метою вдосконалення системи вітчизняного публічного управління. «Державна політика інтеграції в Європейський Союз, яка спочатку обмежувалася зовнішньополітичною діяльністю, все більше стає завданням

внутрішньої політики» [7, с. 16].

У процесі підготовки кадрів з публічного управління особливе значення набуває комунікативний метод викладання іноземної мови. Той факт, що в спілкуванні англійською мовою є потреба для кожного, хто належить структурі державного управління, не викликає сумнівів, бо соціально-економічні та політичні зв'язки нашої держави щорічно стають все ширше. Наявність у державних структурах штатних перекладачів не скасовує вміння спілкуватися віч-на-віч представників держструктур різних країн між собою. Знання іноземної мови – це серйозна перевага. «Підготовка у галузі державного управління відповідає діяльності тих, хто навчається, а саме – публічного управління, як з точки зору тематики, так і мовного змісту і діяльності з навчання мови», – відзначають сучасні українські науковці – кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри іноземних мов, М. Колісниченко та старший викладач Одеського регіонального інституту державного управління при Президентові України Є. Яцун [2, с. 158].

Багато цікавих і корисних статей у галузі публічного управління можна знайти у всесвітній мережі Інтернет. Людина, яка має практичні навички володіння іноземною мовою, зокрема англійською, певного професійного профілю спроможна виявити всю корисну інформацію і створити щось нове у своїй професійній галузі, для своєї країни. Володіння практичними навичками з іноземної мови надає широкі можливості професійного росту фахівця.

Мета доповіді – використання платформи дистанційного навчання MOODLE у педагогічному процесі вивчення іноземної мови студентів спеціальності «281. Публічне управління та адміністрування» як інформаційно-комунікаційна технологія в модернізації публічного управління.

Українська вчена О. Шмирова проаналізувала наукові іноземні сайти, які надають можливість науковцям слідкувати за станом розвитку науки своєї галузі та запропонувала методику пошуку наукової інформації іноземною мовою, оскільки, за її висновками, немає жодного авторитетного зарубіжного видання, яке не мало б свого електронного варіанта в Інтернеті на сайтах [11].

Вітчизняні науковці Н. В. Морзе, О. Г. Глазунова, М. В. Мокрієв описали методику створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання MOODLE 3) [8]. Вчені зауважують, що система орієнтована на організацію взаємодії викладача та студентів, а також для організації змішаного електронного навчання як для очної, так і для заочної форм педагогічного процесу. «Головним розробником системи є Martin Dougiamas (Австралія). Оскільки проект відкритий, то в ньому бере участь багато розробників» [8, с. 53].

«За допомогою цієї системи студент може дистанційно, через Інтернет, ознайомитися з навчальним матеріалом, який подається у вигляді різнотипних інформаційних ресурсів (текст, відео, анімація, презентація, електронний посібник), виконати завдання та відправити результати їх виконання на перевірку до викладача, пройти електронне тестування в режимі самоконтролю та контролю» [8, с. 54]. У свою чергу, викладач має змогу самостійно

створювати дистанційні електронні курси і проводити навчання на відстані, що розширює можливості використання сучасних фахових знань іноземною мовою. Так, наприклад, маємо практичний досвід англомовних науковців, який можна враховувати у майбутній професійній діяльності [12] щодо вдосконалення використання вузькопрофільної лексики, а також знайомство з особливостями досвіду країн, які мають вагомі економічні результати.

Вивчення іноземної мови потребує більше часу, ніж передбачено програмою, враховуючи різний рівень підготовки студентів з даної дисципліни. Отже, електронний навчальний курс MOODLE у педагогічному процесі вивчення іноземної мови вузького профілю відкриває широкі можливості надання мовою оригіналу фахової інформації студентам під керівництвом викладача з метою формування практичних навичок володіння іноземною мовою у подальшій професійній діяльності.

Необхідно пам'ятати про те, що спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» відкриваються кафедрами менеджменту на факультетах економіки та бізнесу. Основною метою відкриття даного напрямку є отримання молодими людьми знань і умінь у сфері державного, регіонального управління, а також місцевого самоврядування [10]. За визначенням українського вченого, доктора наук з державного управління, Віталія Баштанника, «публічне управління – це неймовірно широка за обсягом регульованих суспільних відносин галузь соціального управління» [1, с. 6]. Розробка, прийняття та реалізація функцій управління в державній інфраструктурі, з метою вирішення стратегічних завдань – головна сутність даної спеціальності, і вона вимагає особливої підготовки людей, які будуть їй займатися. З подібної точки зору, ми стверджуємо, що завданням вищого навчального закладу, який взяв на себе відповідальність відкриття настільки серйозної спеціальності, стає обов'язок: забезпечити публічний сектор висококваліфікованими фахівцями муніципального, регіонального, загальнодержавного та міжнародного рівня, що потребує практичних навичок володіння іноземною мовою (у нашому випадку – англійською).

«Прогнозисти звертають увагу на ті мови, які набули широкого поширення в сучасному світі. Як мова універсального спілкування експерти найчастіше називають англійську. Є навіть геополітичне обґрунтування такого підходу до проблеми. Історично так склалося, що у британської корони було багато колоній, серед них і Америка. Невипадково англійську мову доступний багатьом народам і навіть є в ряді країн другою державною. Це в значній мірі полегшує процес взаємного ділового та культурного розуміння» [9].

Отже, на основі вивчення сучасних наукових джерел і практичного досвіду автора тез [3], [4], [5], [6], дійдено висновку, що використання платформи дистанційного навчання MOODLE у процесі вивчення іноземної мови студентів спеціальності «281. Публічне управління та адміністрування» є актуальною, корисною, новітньою інформаційно-комунікаційною технологією в модернізації освітнього процесу щодо фахівців з публічного управління.

Список використаних джерел

1. Баштанник В. Структурні характеристики та тенденції організаційного розвитку національних систем публічного управління в умовах сучасних євроінтеграційних процесів / В. Баштанник // Вісник Української Академії державного управління при Президентіві України. - 2009. - № 1. - С. 5-24.
2. Колісніченко Н. М., Яцун Є. М. Чотири основні методики викладання англійської мови в хронологічному порядку їх розвитку: застосування в системі підготовки з публічного управління // Публічне урядування : збірник. – № 2 (12) – лютий 2018. – Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2018. – С. 154-172.
3. Лебедева Н. А. Інформаційні аспекти в контексті інноваційних засобів навчання іноземній мові / Н. А. Лебедева // Сб. ст. Всеукраїнськ. наук.-практ. інтернет-конференції «Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку» — Херсон : ХДАУ, 2017. - С. 235-238.
4. Лебедева Н. А. Коммуникативний метод в процесі підготовки кадрів державного управління // Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку: матеріали 4-ої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, м. Херсон, 21 травня 2019 р. – Херсон: ХДАУ, 2019. – С. 219-221.
5. Лебедева Н. А. Викладання англійської мови у галузі знань «Публічне управління та адміністрування» в аграрному вищому навчальному закладі // Європейський вимір реформування публічного управління в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2 листопада 2018 року) / за заг. ред. О. І. Пархоменко-Куцевіл. — К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2018. – С. 60-62.
6. Лебедева Н. А. Професійне навчання англійської мови як правовий аспект підготовки фахівців з публічного та державного управління // Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : мат-ли II Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава : Россав, 2017. - Ч. 1. - С. 71-74.
7. Леонова А. О., Давидова В. П. Новачук О. О. Ефективність державного управління в контексті Євроінтеграції України. - К. : ДПА України, 2007. - 390 с.
8. Морзе Н. В., Глазунова О. Г., Мокрієв М. В. Методика створення електронного навчального курсу (на базі платформи дистанційного навчання MOODLE 3) - К. : 2016 - 240 с.
9. Проблемы языка в глобальном мире. Монография / Под. ред. Ганиной Е. В., Чумакова А. Н. – М.: «Издательство «Проспект», 2015. – 269 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу. : https://bookz.ru/authors/kollektiv-avtorov/problemi_495.html
10. Публичное управление и администрирование – [Електронний ресурс] – Режим доступу. – URL: [<http://ru.knutd.edu.ua/events-and-publications/news/10781/>]

11. Шмирова О. Планування процедури пошуку фахової наукової інформації іноземною мовою в Інтернеті / О. Шмирова // Нова пед. думка. - 2008. - Спец. вип. - С. 160-163.

12. Higgins Karen L. Economic growth and sustainability – are they mutually exclusive? – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.elsevier.com/connect/economic-growth-and-sustainability-are-they-mutually-exclusive>

Ольга ЛШИК,

Аспірант ЛРІДУ НАДУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Сьогодні гостро постають проблеми, пов'язані із внутрішньо переміщеними особами, розвитком громадянського самоусвідомлення, посиленням національного єднання та багаторівневих взаємодій, в тому числі і міжнародних, але враховуючи реалії власного суспільства. Очевидним є той факт, що Україні як державі, притаманний розгляд свого комплексу діяльностей, які спрямовані на забезпечення і удосконалення життєвих обставин осіб, що піддалися внутрішньому переміщенню. Враховуючи і те, що окупація вчинила пагубний вплив зокрема на дітей, для уникнення помилкових дій щодо переселенців, варто здійснити аналіз подібного досвіду інших країн і запозичити найкращі їх рішення та методи.

Інформаційні потреби вимушених переселенців і проблема інформування про їхній соціальний захист стали предметом наукового аналізу внаслідок поширення внутрішньої вимушеної міграції в Україні в результаті проведення на Сході країни Антитерористичної операції (АТО). Для ефективного соціального захисту цієї категорії громадян необхідне науково обґрунтоване інформаційне забезпечення, комплексне, системне вивчення проблем їхнього життєзабезпечення і задоволення соціальних потреб. Система соціального захисту в цілому, зокрема ринок соціальних послуг в Україні стикаються з труднощами при задоволенні нагальних потреб нових соціально вразливих груп, які з'явилися в умовах сучасної кризової ситуації на Сході України. Виникає потреба розширення структури і функцій соціальних служб, введення нових видів та форм, методів, технологій соціальної роботи з надання соціальних послуг, підвищення гнучкості соціальних установ та координації їхньої діяльності в нових умовах. Ці нагальні зміни в організації соціального захисту нової соціально вразливої групи потребують адекватного інформаційного забезпечення [5, с. 20].

Важелі державної підтримки внутрішньо переміщених осіб в контексті організаційного забезпечення необхідно використовувати у взаємозв'язку з процесами ринкової трансформації економіки, приватизації, враховуючи галузеву, видову і територіальну структуру підприємництва, ресурсні

особливості регіонів. Основні принципи формування системи державної підтримки малого та середнього підприємництва в контексті організаційного забезпечення такої підтримки на сучасному етапі такі:

- соціальна справедливість – забезпечення рівних можливостей і спрощення умов для виявлення ініціативи громадян, вільного доступу на товарний, фінансовий, інформаційний та інші ринки, недопущення дискримінації прав і свобод суб'єктів підприємництва, особливо ВПО;

- забезпечення умов і захисту суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі ВПО - створення сприятливих соціально-політичних, економічних, правових можливостей для реалізації інтересів підприємців-ВПО та забезпечення захисту їхніх майнових прав;

- регулювання діяльності – створення гнучкої та ефективної системи державного регулювання й інфраструктури підтримки підприємництва, механізму обліку і контролю;

- ефективність - реалізація потенційних можливостей підприємництва із збільшення обсягів вітчизняних та іноземних інвестицій, оновлення виробничого апарату, нарощування виробництва конкурентоспроможної продукції (робіт, послуг) [4].

Подоланню дефіциту інформації для забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб покликано створення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, до якої вносяться такі відомості про внутрішньо переміщену особу: прізвище, ім'я, по батькові, громадянство; дата та місце народження; стать; документ, що посвідчує особу; номер довідки, дата її видачі та назва органу, що її видав; відомості про останнє зареєстроване місце проживання внутрішньо переміщеної особи на території, де виникли обставини, що зумовили переміщення, та її фактичне місце перебування; адреса, за якою з внутрішньо переміщеною особою може вестися офіційне листування або вручення офіційної кореспонденції, та номер телефону; відомості про житлові, соціальні, медичні, освітні та інші потреби внутрішньо переміщених осіб, стан їх забезпечення; відомості про виплачені особі грошові кошти [2, с. 13].

Враховуючи довгостроковість проблеми забезпечення права на житло внутрішньо переміщених осіб, М. Кобець пропонує [3]:

- розмежувати внутрішньо переміщених осіб під час їх постановки на облік за рівнем доходів, наявністю житлової нерухомості в інших регіонах, кількістю членів сімей, ступенем знищення їх житла на території, з якої особа переселяється, що дозволить заздалегідь розподіляти навантаження на соціальний житловий фонд у регіонах і планувати потребу у тимчасовому житлі надалі (на основі реєстру планувати витрати, будівничі плани і т.д.);

- розробити нормативний документ щодо створення тимчасового житлового фонду для внутрішньо переміщених осіб (при визначенні придатності житла враховувати можливість працевлаштування) та порядку його надання; звернути увагу на правовий статус місць компактного проживання внутрішньо переміщених осіб;

– створити реєстр об'єктів нерухомості (незавершених будівництв, покинутих житлових будинків, ліквідованих військових містечок, котеджних містечок тощо, новостворених модульних будинків для тимчасового проживання), визначити підстави надання їх в оренду/власність вимушено переміщеним особам на пільгових умовах;

– профінансувати Державну програму сприяння забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом та регіональні програми так званого "стійкого розселення" внутрішньо переміщених осіб, у тому числі проаналізувати можливості створення програм приватизації тимчасового житла та визначення чіткого механізму компенсації втраченого майна для зменшення ризику раптової бідності (Фонд державного майна зобов'язано унормувати механізм оцінювання матеріальної та моральної шкоди, завданої внаслідок бойових дій та тимчасової окупації).

Нові робочі місця забезпечить також стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу за рахунок секторальних інвестиційних програм, запровадження кластерних проектів та лізингових систем у сферах, що є перспективними та реалістичними. Йдеться про точне машинобудування, енергетику та енергозбереження, будівництво, агробізнес, сферу надання соціальних та комунальних послуг. Однак відродження промисловості варто очікувати не раніше, ніж після закінчення воєнного конфлікту. Слід усвідомлювати, що це мають бути принципово нові промислові об'єкти, створення яких потребує значних інвестицій. У мирні часи реалізація Програми створення нових робочих місць для забезпечення зайнятості населення вуглевидобувних районів Луганської області в 2010-2011 роках у галузях машинобудування, виробництва будматеріалів, вуглевидобутку хімічної, харчової промисловості дозволила створити понад тисячу робочих місць, а їх вартість становила від 80 тис. до 300 тис. грн, чого вкрай недостатньо для інноваційних промислових підприємств.

Реорганізація системи розселення в малих містах за напрямками: укрупнення міст, перспективних щодо індустріального розвитку та створення широкого спектру нових робочих місць; створення мережі міст-супутників, розташованих поблизу великих міст; заснування так званих університетських містечок; розширення мережі рекреаційних міст-курортів; організоване відселення мешканців міст, відновлення яких потребує надто великих коштів або які наразі не мають перспектив розвитку.

Розширення міжнародної співпраці щодо соціально-економічного відновлення Донбасу та створення нових робочих місць для переселенців і населення Донецької та Луганської областей.

Узагальнимо чинники, що актуалізують підвищення якості й оперативності інформаційного забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб: відсутність відпрацьованих механізмів здійснення організованої евакуації громадян України із зони АТО та тимчасово окупованих територій; неготовність системи соціального захисту до соціального забезпечення вимушених переселенців (житло, робота, оформлення документів

та ін.); неготовність соціальних установ до роботи з клієнтами, що виникли в умовах кризової ситуації; неготовність громадських організацій до роботи з внутрішньо переміщеними особами, незнання їхніх актуальних проблем; незнання специфіки проблем внутрішньо переміщених осіб як клієнтів соціальних служб; складність адаптації неоднорідних груп внутрішньо переміщених осіб до життєдіяльності в незвичних для них умовах; недостатня інформованість журналістів для адекватного відображення сутності кризової ситуації та її наслідків (зокрема, для внутрішньо переміщених осіб, приймаючих територій та ін.); відсутність каналів обміну досвідом надання соціальних та соціально-медичних послуг цій категорії громадян між державними і недержавними соціальними інституціями, що утруднює формування громадської думки щодо толерантного ставлення населення до внутрішньо переміщених осіб, координацію роботи з соціальної підтримки різних їх груп [5, с. 25].

Таким чином, виникнення в Україні внутрішньо переміщених осіб зумовила необхідність у збільшенні функцій соціальних служб, впровадження сучасних методів та технологій соціальної роботи, зростання гнучкості діяльності соціальних закладів і покращення їх взаємовідносин з волонтерами та міжнародними асоціаціями. Такі першочергові зміни у системі соціального захисту внутрішньо переміщених осіб вимагають належного інформаційного забезпечення.

Список використаних джерел

10. Балусєва О. В. Формування підходів до вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб / О. В. Балусєва, О. О. Чуприна // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2015. – № 4. – С. 16-23.

11. Гошовський В. С. Соціальні права і гарантії внутрішніх переселенців. – Київ : 2015.

12. Кобець М. П. Проблеми забезпечення права на житло внутрішньо переміщених осіб в Україні / М. П. Кобець // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2016. – Вип. 37(2). – С. 110-113.

13. Рекомендації Міжнародної науково-практичної конференції «Внутрішньо переміщені особи в Україні: реалії та можливості», 27 лютого 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ief.org.ua>.

14. Хижняк Л.М. Інформаційне забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб: досвід України / Л.М. Хижняк, А.І. Андрющенко // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – 2015. – Випуск 19-20. – С. 20-28.

Олександр МАЗУР

*аспірант кафедри інформаційних
технологій та інформаційних систем
ДРІДУ НАДУ*

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ОЧІКУВАННЯ І ПРОБЛЕМИ

Робота кожного органу публічного управління виконується у чітко окреслених межах функціональних повноважень. Вони закріплені за ними у положеннях про відповідний орган влади або його структурний підрозділ. У сьогоднішній Україні проходить реформування її державної служби, яке в попередні роки супроводжувалось оптимізацією та модернізацією існуючих державних структур. Проміжними результатами яких стали скорочення та укрупнення організаційних структур органів публічного управління. В такій ситуації іноді виникає ймовірність порушення станів, стадій, етапів притаманних сукупності послідовних дій, які спрямовані на виконання функціональних повноважень та на якісне надання адміністративних послуг громадянам. За цих обставин набувають пророчого значення судження німецькомовного письменника ХХ століття Франца Кафки про недосконалість будь-якої адміністрації і як висновок є його думка, що «кайдани змученого людства зроблено з канцелярського паперу» [1]. Тому останнім часом заслуговує на особливу увагу більш раціональний стиль функціонування бюрократії в основі якого є електронний документообіг.

Слід зазначити, що запровадження електронної системи управління документами посідає важливе місце при реформуванні державного управління в Україні [2].

Електронний документообіг дає більші можливості організації роботи з документами при переведенні їх в електронний вигляд. Тому при оптимізації або модернізації державних структур перевагою електронного документообігу стає зосередження уваги органу влади на стратегічних напрямках роботи. Так як зазначений документообіг є невід'ємною частиною наступних стадій адміністративних процесів: визначення завдання; підготовка до прийняття управлінського рішення; прийняття рішення; доведення його до адресатів та організація виконання; контроль виконання прийнятих рішень. При використанні вищезазначеного документообігу в органі публічного управління природно відбуватиметься удосконалення адміністративних процесів, що веде до більш якісного надання адміністративних послуг. Електронний документообіг не обмежується тільки адміністративними процесами державних структур, а також використовується для взаємодії між органами публічної управління та суспільством при наданні адміністративних послуг. І при широкому впровадженні стає можливістю для громадян отримувати доступ до публічної інформації, впливати на прийняття рішень (громадське обговорення з використанням електронного документообігу), отримувати більш якісні адміністративні послуги.

Як показує практика, централізований підхід впровадження електронного

документообігу в органах публічного управління має успішний результат. Але на сьогоднішній день електронний документообіг впроваджується державними структурами на власний розсуд, тобто або на основі відкритого, або – платного програмного забезпечення. Головною умовою для будь-якої впровадженої системи електронного документообігу є дотримання єдиного формату обміну повідомлень. Дискусійною альтернативою використовуваних підходів існує підхід, коли впроваджуються окремі системи електронного документообігу структурних підрозділів органу публічного управління на основі відкритого програмного забезпечення, які поєднані можливістю універсальної передачі визначеної інформації.

Нажаль реальна картина сучасного стану інформатизації державних структур подекуди сильно відрізняється від бажаного і характеризується проблемами, які є перешкодою впровадження електронного документообігу, а саме [3]:

- недостатня компетентність державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування;
- застаріла комп'ютерна техніка;
- недостатній рівень забезпечення інформаційної безпеки інформаційно-телекомунікаційних систем;
- низький рівень інтеграції між собою електронних інформаційних ресурсів;
- недостатній рівень стандартизації діяльності, пов'язаної з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, в органах влади;
- низький рівень використання відкритого програмного забезпечення;
- нерівність у використанні інформаційно-комунікаційних технологій між сільськими та міськими територіями.

Особливо від вищезазначених проблем потерпає місцевий рівень (обласний, районний). Тому і досі залишається актуальним питання комплексного та вичерпного забезпечення органів державної влади інформаційними ресурсами.

Список використаних джерел:

1. Кафка Ф. Процес : Роман та оповідання : Пер. з нім. / Авт. передм. Д. Затонського. – К. : МП. «Юніверс», 1998. – С.288.
2. Деякі питання реформування державного управління України [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. №474-р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80/page>
3. Про регіональну програму інформатизації “Електронна Дніпропетровщина” на 2017–2019 роки : рішення Дніпропетровської обласної ради від 02 грудня 2016 року № 125-7/VII – Режим доступу : <http://oblrada.dp.gov.ua/diyalnist/region-prog/pro-regionalnu-programu-informatiz-2/>

Алла МАЛЬЦЕВА,

здобувач кафедри публічного управління та адміністрування ІПК ДЗУ

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ

Управлінська діяльність, у широкому сенсі є безперервним процесом, що впливає на її об'єкти, такі як індивід, колектив, технологію, підприємницька, держава та ін., для того, щоб досягнути оптимального результату за найменших часових і ресурсних витрат. Усім фахівцям управлінської сфери повинна бути знайома теорія, практика, тобто управлінський механізм, вони мають вміти чітко бачити цілі роботи, яку провадять, а також розробляти стратегічний і тактичний план її реалізації, впроваджувати управлінські рішення і за них відповідати. Отже рішення – інструмент, що має управлінський вплив.

При переході до інформаційного суспільства доволі великої актуальності у роботі органів публічної влади набуває безперервне використання інформаційно-комунікаційних технологій технологій. Комп'ютеризація робочих місць, постійне оновлення інформації, її презентація на офіційних веб-сайтах, діяльність електронної приймальні, впровадження систем електронного документообігу повинно сприйматись державними службовцями як обов'язкове виконання поточних завдань [4, с. 45].

Значення «управлінського рішення» в управлінських дослідженнях і менеджменті визначене по-різному. Воно включає засади загальної теорії приймання рішень та і питання, що мають організаційний, соціальний і психологічний характер і можуть вважатися:

- результатом управлінської діяльності, організаційною реакцією на проблеми, що виникли;
- вибором котрогось із можливого напрямку дій;
- вибором наперед визначеної цілі, шляхів і методики її втілення;
- вибором виду діяльності, що приведе до позитивного результату тих чи інших операцій.

А. Шегда вважає, що управлінське рішення – це результат вибору суб'єктом управління способу дій, спрямованих на вирішення поставленого завдання в існуючій чи спроектованій ситуації [6]. В. Василенко вважає, що у загальному випадку поняття «управлінське рішення найчастіше вживається як обміркований намір, потреба зробити будь-що на основі усвідомлення і постановки цілей, а також шляхів їх досягнення при виникненні тієї чи іншої проблеми [1]. О. Кузьмін, О. Мельник [3] запропонували у наступному вигляді визначення поняття управлінське рішення – це результат економічної формалізації економічних, технологічних, соціально-психологічних, адміністративних методів менеджменту, на основі якого керуюча система організації безпосередньо впливає на керовану.

На нашу думку, під управлінським рішенням варто розуміти вибір суб'єктом управління альтернативного шляху вирішення проблеми, який передбачає цілеспрямований аналіз ситуації та факторів, які здійснюють вплив на її протікання, а також формування методів, засобів та інструментів, відповідно до цілей головної системи управління.

Управлінському рішенням притаманним є ряд вимог, серед яких:

– *всебічна обґрунтованість* (в першу чергу виявляється у необхідності прийняти рішення, опираючись на найповнішу та достовірну інформацію. Аналіз, що спрямований не ресурсне забезпечення, науково-технічний потенціал, цільові функції розвитку, економічні і соціальні перспективи організації. Пошук новітніх видів і способів оброблення науково-технічних і соціально-економічних даних, тобто передове професійне мислення);

– *своєчасний характер* (прийняті рішення повинні повністю відповідати потребам і задачам соціальної економіки ні випереджаючи, ні відстаючи від них. Впроваджене занадто рано рішення не забезпечене підготовленим ґрунтом для його втілення і сприятиме негативним тенденціям. Рішення, впроваджені із запізненням є не менш шкідливими для суспільства, адже не допоможуть вирішити вже «перезрілі» завдання і ще більше живлять протікання наявних хворобливих процесів);

– *необхідна змістова повнота* (рішення мають охопити увесь керований об'єкт, всі його напрямки та віхи розвитку. У найзагальнішому значенні управлінськими рішеннями повинні охоплюватися: а) мета (система цілей), б) фінанси і потужності на їх забезпечення; в) головні методи забезпечення цілей; г) строки забезпечення цілей; д) процедура співпраці підрозділів і виконавців; е) організація діяльності на усіх стадіях впровадження рішення);

– *наявність повноваження (владності)* (строге дотримання суб'єктами управління прав і обов'язків, що їм надав вищий керівний орган. Збалансований характер прав і повноважень усіх органів, ланок і управлінських рівнів);

– *узгодженість із впровадженими до цього рішеннями* (потреба чітко дотримуватися причинно-наслідкових зв'язків суспільного розвитку. Відчуття поваги до закону, положень, наказів).

Отже, результативні, ефективні і якісні управлінські рішення досягаються лише при певному порядку їх етапів, що передбачають їх підготовку, приймання та реалізацію. Для цього потрібна послідовність у здійсненні певних процедур зі збирання, руху, зберігання, обробки, аналізу даних, забезпечення нею підрозділів та виконавчих структур, визначення інших дій, зумовлених необхідністю розв'язати певні завдання.

Система інформаційного забезпечення здійснює інформаційну підтримку органів у всіх напрямках службової діяльності, надаючи багатоцільову, статистичну, аналітичну та довідкову інформацію. Інформаційне забезпечення управління – комплекс організаційних, правових, технічних, технологічних заходів, засобів та методів, що забезпечують у процесі управління і функціонування системи інформаційні зв'язки її елементів шляхом оптимальної організації інформаційних масивів баз даних і знань. Основною

умовою для створення ефективних механізмів взаємодії органів державного управління і суспільства є інформатизація всіх процесів, які мають місце в повсякденній діяльності органів державної влади. Одним із напрямів реалізації цього завдання є впровадження у органах державного управління електронного документообігу. Управлінська діяльність та документообіг в органах державної влади є елементом складної організаційної структури, яка взаємодіє з іншими процесами управління і спрямована на досягнення глобальних цілей забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади [2, с. 31].

Інформаційно-комунікативна діяльність є важливою складовою процесу державного управління, оскільки вона дозволяє узгоджувати і об'єднувати цілі держави і громадян в єдине ціле, що в результаті призводить до прийняття спільних і взаємоприйнятних політичних та управлінських рішень. Отже, функціями інформаційно-комунікативної діяльності в державному управлінні є:

- функція обміну, створення інформаційних каналів для обміну інформацією між окремими організаціями, працівниками та громадськістю забезпечення ефективного обміну інформацією між ними;
- координуюча, тобто узгодження цілей і завдань діяльності, координації дій;
- креативна, яка полягає в тому, що інформація не просто передається, а й формується, що є важливим моментом у контексті ухвалення політичних (управлінських) рішень;
- керуюча, адже завдяки комунікації, можна регулювати не тільки діяльність державних органів і установ, а й впливати на поведінку інших людей;
- регулююча – регулювання та раціоналізація інформаційних потоків в системі державного управління;
- стабілізуюча – забезпечення стабільного функціонування соціальної системи;
- мобілізаційна, спрямована на отримання підтримки і схвалення суспільства з приводу прийнятих політичних (управлінських) рішень;
- інтегруюча, пов'язана із здійсненням такої державної політики, яка б враховувала інтереси всіх елементів суспільної системи, сприяла виробленню і прийняттю узгоджених управлінських рішень;
- функція соціалізації, що пов'язана з засвоєнням у процесі інформаційного обміну соціально-політичних норм, цінностей і традицій, підвищенням рівня політичної компетентності громадян [5, с. 40].

При прийманні рішень державного управління інколи застосовуються кілька моделей, що різнобічно характеризують ситуацію. Впровадження різних моделей приймання рішень дає можливість впровадити в приймання рішень системність, співдію на різних стадіях приймання рішення. Особливість нинішнього держуправління – зростання числа моделей приймання управлінських рішень, що базуються на системі розрахунків прогнозно-аналітичного характеру з орієнтацією на майбутнє. Складну структуру

проблемних ситуацій, віддалений часопростір, високу неточність та велику роль кінцевого результату рішень треба вважати ознаками управлінських рішень, що є стратегічними. Для роботи держслужби найдоцільнішою є раціональна модель приймання рішень. Згідно до характеру проблемних ситуацій та умов використання її структура може піддаватися значним змінам.

Таким чином, організація приймання управлінських рішень державним управлінням – складний технологічний процес, що через унікальність та значущість управлінської роботи набуває значної специфіки. Складний та різнохарактерний вид діяльності, що має місце упродовж проходження такого процесу, спричиняє необхідність виділення в них окремих етапів. На усіх етапах відбуваються окремі операції, що здійснюється спеціальними підрозділами чи посадовцями. Такі виконавці повинні мати доступ до користування певним ресурсом, що є окремим на усіх етапах а результат виконання усіх операцій є певним продуктом. Результат, до якого приводить кожен етап – це вихідний ресурс для наступних етапів. Інформаційно-комунікативні технології є визначною особливістю роботи владних органів, реалізуючи чимало функцій. На даний час особливу роль відіграє їх використання в процесі побудови взаємовідносин з громадянським суспільством. При безперервному їх застосуванні, такі технології допомагають зміцнити престиж публічної служби, посилити громадську активність, підвищити обґрунтованість управлінських рішень тощо. Зважаючи на вищесказане, необхідно використовувати різні технології приймання рішень органів держуправління залежно від управлінських ситуацій, вдосконалення та формалізація процедури.

Список використаних джерел

15. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень : навчальний посібник. Київ, ЦУЛ, 2003 – 420 с.
16. Корнута В.А. Основи організації електронного документообігу / Корнута В.А. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип.58/12. – (Довідково-інформаційні матеріали). – 44 с.
17. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту : підручник // О. Є.Кузьмін, О. Г.Мельник. – К.: Академвидав, 2003. – 416 с.
18. Петрова І.О. Інформаційне забезпечення органів місцевого самоврядування в сучасній Україні / І.О. Петрова // Наукові праці. – Вип. № 134. – С.45-46
19. Почепцов Г.Г. Стратегические коммуникации. Стратегические коммуникации в политике, бизнесе и государственном управлении / Г.Г. Почепцов. – К. : Альтерпрес, 2008. – 224 с.
20. Шегда А. В. Менеджмент : [навчальний посібник] / А. В. Шегда. – К. : «Знання», 2002. – 583 с.

Олександра МАРУШЕВА

к.ю.н., доцент кафедри публічного адміністрування,

здобувач наукового ступеня доктора наук з державного управління МАУП

**ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГОВОГО
УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМ БІЗНЕСОМ**

Будівельний сектор є невід'ємною частиною системи економічних відносин. Діяльність у цій сфері включає ринки збуту, послуги, робочу силу, капітал, цінні папери, інвестиційні ресурси тощо. Кожна країна зацікавлена у сталому розвитку будівельного сектора, що забезпечує зайнятість більшості населення і є одним з найважливіших напрямів підприємницької діяльності і, крім того, дозволяє зберегти соціальну стабільність у суспільстві, в цілому. У кожній розвиненій країні її внесок у розвиток будівництва становить не менше 20% валового національного продукту.

Що стосується України, то сьогодні більшість будівельних компаній вирішують одну проблему – проблему виживання і лише деякі з них керуються вирішенням проблеми – перспектив розвитку. Головною метою стратегії бізнес-будівництва є забезпечення довгострокових конкурентних переваг, які можуть сформувати не тільки виживання, але й стабільну підприємницьку діяльність організації, а також довгострокові конкурентні переваги, яких можна досягти в майбутньому, не зосереджуючись, насамперед, на будівельному маркетингу, який ставить на перше місце потреби та запити кінцевих споживачів [1, с. 33-46].

Для будівельних компаній в Україні в цілому та окремо, процеси економічного розвитку вимагають використовувати нові прикладні та теоретичні підходи для досягнення та максимізації комерційних результатів, підвищення ефективності виробництва, раціонального задоволення споживчих потреб. Тому, для розробки наукових і прикладних положень щодо вдосконалення процесів управління діяльністю будівельних підприємств пропонується визначити принципи маркетингового підходу до управління будівельною галуззю, серед яких [2, с. 330-337]:

- всебічне вивчення ситуації і динаміки попиту в будівельній галузі;
- забезпечення більш високого рівня адаптації будівельної продукції до вимог сучасного ринку, що сприятиме подальшому використанню виробничих потужностей та реальній ринковій орієнтації підприємств;
- активний вплив на платоспроможний попит споживачів, створюючи при цьому прогресивну структуру споживання будівельної продукції;
- розширення асортименту будівельних послуг та продукції, стимулюючи до цього підприємства;
- створення відповідних стандартів якості будівельних послуг та забезпечення їх дотримання підприємствами;
- створення невід'ємної структури управління будівельною індустрією, яка повинна базуватися на наукових розробках та сучасних підходах;

– проведення збалансованої політики щодо стимулювання розвитку будівельної галузі тощо.

Реалізація вищезазначених принципів вимагає рішення комплексу таких завдань стратегічного маркетингового управління, як [3, с. 33-36]:

- 1) забезпечення процесу будівельного виробництва необхідними факторами виробництва;
- 2) пошук джерел фінансування;
- 3) аналіз виживання будівельного підприємства в мінливих умовах конкуренції;
- 4) задоволення потреб споживачів і клієнтів;
- 5) збільшення обсягу попиту на будівельну продукцію;
- 6) вибір партнерів по бізнесу;
- 7) підвищення ліквідності діяльності будівельного підприємства тощо.

Очевидно, що основою для реалізації стратегічного маркетингового управління будівельним бізнесом має бути проведення комплексного дослідження, що залежить від особливостей продукції, складу учасників ринку і, перш за все, конкретних потреб споживачів. Загалом, маркетингові дослідження в будівництві можуть бути скорочені до трьох напрямів: дослідження ринку для будівельних товарів і послуг; дослідження споживачів та дослідження конкурентів. При виборі сегмента ринку будівельної організації необхідно керуватися наступними критеріями: оцінка кількості параметрів сегменту ринку, відповідного профілю будівельної організації та її конкурентних переваг; оцінка доступності сегменту для будівельної організації; оцінка реальності обраного сегмента для даної будівельної організації; оцінка прибутковості сегмента ринку; оцінка ступеня відповідності сегменту основних конкурентів ринку. Критеріями, що визначають положення будівельних матеріалів на ринку, є ціна, якість, імідж продукції та компанії, естетика та інші показники, що характеризують компанію з продукцією [4, с. 28-30].

Список використаних джерел:

1. Телетов О. С., Граділь А. А., Рудь М. П. / Інноваційна маркетингова діяльність у житловому будівництві / Маркетинг і менеджмент інновацій, 2015, № 3, 250 с.
2. Саламацька О. Ю. Вплив макромаркетингового середовища на будівельну галузь України Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - 2012. - № 1(2) 450 с.
3. Єфременко В. В. / Управлінські аспекти підприємницької діяльності в будівництві з урахуванням пріоритетів сталого розвитку Вісник економічної науки України 2017/№2, 202 с.
4. Гронська М. В., Особливості маркетингової діяльності будівельного підприємства / Економіка та держава № 9/2014, 150 с.

Оксана ПАРХОМЕНКО-КУЦЕВІЛ

Завідувач кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом,
д.держ.упр., доцент

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Проблеми запобігання та боротьби з корупцією є важливими пріоритетами в державній політиці України. Саме це явище, як корупція, гальмує реформування сучасного українського суспільства, погіршує соціально-економічне становище держави, негативно впливає на всі сфери життєдіяльності національного суспільства.

Однією з пріоритетних напрямів та стратегій у державній антикорупційній політиці – створення та розвиток інноваційних антикорупційних інституцій. Одним з важливих засад формування таких інноваційних інституцій є їх незалежність, професійність, системність, легітимність, законність та ін.

Протягом 2015-2018 років були створені Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Державне бюро розслідувань, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Вищий Антикорупційний суд. Разом з тим, ефективності від антикорупційної політики поки що немає.

За оцінками експертів, новим антикорупційним органам властивий вибірковий підхід до визначення підозрюваних і політична заангажованість, певна залежність від впливу представників фінансово-промислових груп та політико-владних еліт і, відповідно, можливість їх використання для переслідування політичних опонентів. Серед інших недоліків боротьби з корупцією в Україні іноземні експерти відзначають непрофесіоналізм, недосвідченість і несамостійність у прийнятті рішень керівників і рядових співробітників НАБУ і САП. Серйозні сумніви викликає виправданість заміни критерію фаховості на критерій «нових облич» при формуванні штату НАБУ та інших антикорупційних органів, їх надмірна активність у ЗМІ, покликана приховати відсутність реальних результатів, публічні скандали і корпоративні війни між «старими» (насамперед Генпрокуратурою) і «новими» антикорупційними інститутами, що зумовлює конфлікт юрисдикцій і погіршує результативність діяльності [2, с. 319].

Першою проблемою, яка постає на даний час у системі антикорупційних органів державної влади – відсутність єдиної концепції формування та розвитку антикорупційних органів в Україні.

Така концепція повинна передбачати не тільки створення антикорупційних органів, а й їх оцінювання, визначення щорічної ефективності та результативності, а також передбачити постійне звітування антикорупційних

інституцій перед суспільством. Крім того, у зазначеній концепції слід передбачити механізми громадського контролю за діяльністю антикорупційних органів.

Крім того, потребує розробка та прийняття стратегічного плану антикорупційної політики. Так, на сьогодні не прийнята Антикорупційна стратегія на 2019 та подальші роки, Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» не був виконаний в повному обсязі і на даний час втратив свою актуальність. Тому виникла нагальна потреба у розробці та реалізації Стратегічного плану розвитку антикорупційної політики в Україні.

У Антикорупційній стратегії на 2019 та подальші роки потрібно визначити, що пріоритетні напрямки антикорупційних заходів мають враховувати взаємозалежність і взаємообумовленість поширення корупції, криміналізації, тінізації економіки та організованої злочинності. З огляду на це необхідно забезпечити:

1) концентрацію організаційно-інституційних зусиль на попередженні корупції, усуненні об'єктивних і суб'єктивних соціально-економічних передумов та чинників мотивування корупційних дій;

2) невідворотність покарання за корупційні дії, включно з кримінальною і повною матеріальною – майном та коштами, з використанням європейської практики застосування принципу презумпції вини державних службовців, які не можуть пояснити джерел походження свого майна та доходів;

3) застосування дієвих і невідкладних заходів щодо повернення та використання в інтересах держави майна і коштів нелегального, корупційного та кримінального походження, забезпечення протидії різним формам їх легалізації та виведенню в зони офшорної юрисдикції, невідворотності їх повернення і конфіскації в інтересах держави, запровадження інституційних обмежень на інвестиції з походженням з офшорних зон;

4) розробку і реалізацію програм суспільної легітимізації власності за принципом визнання права власності на ресурси, інвестовані в охорону здоров'я дітей та дорослих, обороноздатність і потужність держави, в освіту і науку, охорону довкілля, на протипагу амністії капіталів чи податковим компромісам;

5) обов'язкову щорічну звітність та публічне обговорення наслідків корупційних дій і покарання за них. Передбачити щорічний звіт міністра внутрішніх справ, голів НАЗК, НАБУ, САП, АРМА, ДБР у парламенті про факти корупції і вжиті заходи щодо покарання причетних осіб;

6) обов'язкове оприлюднення на офіційних веб-сторінках Міністерства внутрішніх справ, НАБУ, САП матеріалів про викриття корупційних схем, якщо вони не стосуються системи національної безпеки [2, с. 347].

Ще однією проблемою є раціоналізація та оптимізація структури антикорупційних інституцій, адже ефективність та результативність цих інституцій дуже низька.

Процес утворення спеціальних антикорупційних органів значною мірою нагадує «хаотичне нагромадження», у результаті якого матиме місце паралелізм

у їх роботи та відсутність єдиного центру протидії корупції в державі. За оцінками експертів, низький рівень імплементації нових антикорупційних інструментів залишається одним із головних викликів для ефективного функціонування української антикорупційної системи [1, с. 224]. Державна влада визначила за необхідне делегувати повноваження у протидії корупції одночасно декільком новоствореним органам: Національному антикорупційному бюро, Національному агентству з питань запобігання корупції, Національному агентству з виявлення, розшуку і управління активами, отриманих від корупційних і інших злочинів, Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі. Водночас, залишаються повноваження у протидії цьому суспільно небезпечному феномену іншим підрозділам правоохоронних органів. Наразі новостворені органи перебувають на етапі становлення і саме система першопочатково вжитих заходів має фундаментальне значення для подальшої діяльності [3, с. 193-194].

Окремо стоїть проблема забезпечення антикорупційні органи державної влади професійно підготовленими фахівцями. Для цього потрібно спеціально розроблені програми з практико орієнтованим спрямуванням.

Проблеми підготовки кадрів можна поділити на два аспекти: перший – підготовка керівників антикорупційних органів, другий – підготовка працівників апарату антикорупційних органів.

На нашу думку, керівників антикорупційних органів потрібно готувати, формувати кадровий резерв, а відбирати їх повинна не конкурсна комісія, на яку має вплив державні керівників, посадовці, Президент України, Прем'єр-міністр України та ін., а незалежні громадські активісти (міжнародні експерти) або шляхом відкритого голосування при підтвердженні певних кваліфікаційних вимог.

Друга проблема потребує визначення рамки кваліфікації для посадових осіб антикорупційних органів, де крім знань засад публічного управління, слід передбачити знання права, фінансів, економіки, соціології, політології, основ державного управління.

Проведений аналіз дає підстави визначити наступні кластери проблем формування та розвитку антикорупційних інституцій державної влади. По-перше, відсутність єдиної концепції формування та розвитку антикорупційних органів в Україні. По-друге, відсутність спеціально підготовлених фахівців, які б були обізнані не тільки у питаннях правознавства, а й формування та розвитку державної політики, вміли проводити фінансовий аудит, співставляти та аналізувати дані. Тобто виникла нагальна потреба у формуванні нової генерації фахівців антикорупційних органів державної влади. По-третє, відсутня система аудиту ефективності та результативності самих антикорупційних інституцій. Так, держава витрачає в рази більше коштів та ресурсів на створення та розвиток антикорупційних інституцій, ніж кошти та ресурси, які приносить діяльність таких органів державної влади. По-четверте, відсутні реальні механізми покарання за корупційні правопорушення. По-п'яте, відсутній інститут добровільної конфіскації коштів при умові неможливості пояснити походження

статків. Це давало б можливість винним особам уникнути кримінальної відповідальності або її пом'якшити. По-шосте, до сих пір не працює Вищий Антикорупційний суд, що зводить нанівець всі зусилля інших антикорупційних інституцій.

Список використаних джерел:

1. Альтернативний звіт щодо оцінки ефективності державної антикорупційної політики. / Р. Рябошапка, А. Кухарук, М. Хавронюк та ін. За заг. ред. А. Волошиної. 2015. 224 с.
2. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». К. : НІСД, 2017. 928 с.
3. Трепак В. Система заходів антикорупційної діяльності у розвинутих країнах світу. *Публічне право*. 2016. № 1 (21). С. 181-196.

Олег ПОБЕРЕЖНИЙ,

здобувач кафедри публічного управління та адміністрування ІПК ДЗУ

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

В умовах економічного спаду соціальна сфера стає вразливою, в результаті чого виникає соціальна криза, яка легко може перерости в політичну. У вітчизняних умовах перед державою постає дилема: посилювати контроль над економічною і політичною сферою для стабілізації соціальної сфери або брати курс на лібералізацію. Можливі обидва варіанти, але жоден з них не гарантує успіх. В умовах кризи для зарубіжних країн так само стоїть проблема збереження колишнього рівня соціальних гарантій. Все менше піддається контролю приплив біженців та економічних мігрантів в сукупності з відсутністю значного економічного зростання звужують можливості соціально-політичних маневрів.

В даному контексті ключовою точкою взаємодії громадянського суспільства і держави є сфера соціальної політики. Соціальна політика держави є одночасно основним змістом і метою роботи уряду. Політична влада виявляється легітимною в тому випадку, якщо вона сприяє збереженню і підвищенню рівня життя суспільства, а також вирішенню соціальних проблем. У зв'язку з цим вивчення соціальної політики та відповідність її соціальним, економічним і політичним реаліям є актуальною і значущою.

Інформаційне забезпечення є механізмом державного управління соціальними послугами, який складається з певних послідовних процесів, технологій, практичних заходів, за допомогою яких органи державної влади цілеспрямовано впливають на систему надання соціальних послуг. За важливістю цей механізм можна розглядати на рівні з іншими видами ресурсного забезпечення системи надання соціальних послуг, зокрема фінансовим, кадровим, нормативно-правовим та ін. А відтак, інформаційне забезпечення

соціальної політики необхідно віднести до пріоритетних напрямів підвищення ефективності державного управління соціальними послугами та постійно удосконалюватися [3, с. 112].

В основі вітчизняної внутрішньої та зовнішньої політики лежить конституційне визначення загальнонаціональної цілі, яка полягає у побудові незалежної, демократичної та соціально-правової країни. Головним принципом такої країни є посилення її міри відповідальності за забезпечення добробуту та безпеки суспільства. Подібний підхід до організації суспільно-державної життєдіяльності опирається на принципи забезпечення певного балансу між демократичними інституціями та органами державної влади, плануванням та ринковим середовищем, приватної та державної власності, рівнем економічної ефективності та соціальної справедливості. Через це головним показником суспільного розвитку та водночас головним елементом внутрішньої державної політики виступає ефективно побудована соціальна політика, яка дає можливість знизити соціальну напругу, збільшити добробут суспільства, а також досягнути балансу і стабільності в країні.

Інформаційна складова – одна з найважливіших у соціальній політиці держави. Всі державні органи мають робити свій внесок шляхом всеосяжної інформаційної діяльності. На нашу думку, реалізація інформаційного напрямку соціальної політики передбачає, в першу чергу, виконання таких задач:

1. Інформування в загальнодоступній формі про зміни в законодавстві та визначенні в них прав і обов'язків громадян.
2. Виклад і обґрунтування змісту і суті політики уряду.
3. Оприлюднення та пояснення політичних взаємозв'язків [1, с. 78].

До інструментів інформаційного забезпечення соціальної політики можна віднести такі види комунікації [2, с. 193]:

- усної – конференції, прес#конференції, семінари, збори соціальних працівників, дискусії, круглі столи, тренінги, особисті зустрічі та ін.;
- письмової – прес-релізи, брошури, буклети, опубліковані статті тощо;
- ЗМІ – теле- та радіопрограми, відеофільми, інформаційні відеоролики, соціальна реклама та ін.;
- сучасні інформаційно-телекомунікаційні технології – Інтернет, мобільні телефони, смс-повідомлення, відеоконференції тощо.

Соціальна політика виступає найважливішим елементом державної політики, яка завжди була пріоритетом в Україні. Це підтверджується суттєвим посиленням уваги до неї як в офіційній державній, так і в програмно-цільовій документаціях, а також практичними діями органів державної влади та усіх політичних сил.

Система інформаційного забезпечення соціальної політики є взаємозалежною та відповідним чином сформованою сукупністю організаційних, організаційно-правових, інформаційних, методичних, програмно-технологічних елементів, що забезпечує необхідну якість прийнятих управлінських рішень у вказаній сфері за рахунок належних збору, підготовки та раціонального використання інформаційних потоків, доведення їх до керівників, суб'єктів, що

надають та отримують соціальні послуги, зацікавлених сторін, громадськості. Інформаційне забезпечення повинно сприяти прийняттю управлінських рішень, пов'язаних з наданням соціальних послуг у спосіб гнучкий, швидкий у реагуванні на індивідуальні потреби, запити отримувачів таких послуг [3, с. 113].

Подібна політика ґрунтується на комплексі законодавчих та нормативно-правових актів, які повинен дотримуватися кожен громадянин в обов'язковому порядку, не зважаючи на його майновий стан, етнічну та національну або конфесійну належність тощо, а також на ратифіковані Україною міжнародні норми (конвенції, хартії, кодекси тощо), які існують переважно формально. Вона направлена на задоволення суспільних потреб за рахунок підвищення значення трудового прибутку, гарантування забезпечення прожиткового мінімуму і мінімального розміру заробітної плати, формування фондів соціальної допомоги і державних страхових фондів, захист суспільства від посилення інфляційних процесів, впровадження різного роду субвенцій, індексацію зарплати. Тобто, соціальна політика має регулююче та стимулююче значення у забезпеченні ефективного розвитку національної економіки, чим дозволяє ефективно функціонувати системі соціального захисту в країні.

Основними засадами внутрішньої політики в соціальній сфері є:

- забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод громадян на основі впровадження європейських стандартів соціального захисту, підвищення якості соціальних послуг;

- надання громадянам упродовж усього життя соціальних гарантій на основі вдосконалення системи соціальних стандартів і пільг;

- досягнення ефективного демографічного розвитку;

- поліпшення соціального захисту дітей, утвердження духовно і фізично здорової, матеріально забезпеченої та соціально благополучної сім'ї;

- трансформація державної політики у сфері зайнятості та ринку праці, у тому числі шляхом розвитку партнерства між роботодавцями і найманими працівниками, власниками підприємств, установ, організацій та професійними спілками;

- подолання бідності і зменшення соціального розшарування, зокрема, шляхом сприяння самозайнятості населення, розвитку малого та середнього бізнесу, недопущення виникнення заборгованості із заробітної плати на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності;

- поетапне погашення зобов'язань держави за знеціненими заощадженнями громадян;

- удосконалення системи пенсійного забезпечення, створення умов для гідного життя людей похилого віку, стимулювання розвитку недержавної системи пенсійного страхування;

- забезпечення розміру соціальних виплат, які є основним джерелом доходів, на рівні, не нижчому за прожитковий мінімум, удосконалення системи підтримки соціально незахищених верств населення [4].

Таким чином, пріоритет соціальної політики порівняно з іншими елементами державної політики визначає передусім Конституція України, через

те, що саме вона має на меті забезпечення суспільства гарантованими Основним Законом правами: на життя, безпечні умови праці, винагороду за працю, захист сім'ї, відпочинок, освіту, житло, охорону здоров'я та медичну допомогу, соціальне забезпечення та сприятливе навколишнє середовище.

Таким чином, соціальна політика сучасної держави – це державна стратегія перерозподілу суспільних благ і створення правового поля для вільного розвитку громадянських інститутів, в рамках яких зберігається баланс між результатом суспільної праці і соціальними інвестиціями для підтримки трудових відносин. Роль інформаційного забезпечення соціальної політики держави пов'язана з тим, що соціальна політика виступає основним фактором, який попереджує та пом'якшує несприятливі наслідки реалізації соціально-економічних реформ. Таким чином, євроінтеграція і сучасні глобалізаційні явища вимагають побудови дійсно демократичної країни з реальною реалізацією засад соціальної справедливості, яку можна досягнути автоматично за рахунок зміни правлячого політичного режиму.

Список використаних джерел

1. Власенко Н.С. Сутність та роль інформаційного забезпечення у формуванні ефективної соціальної політики / Н.С. Власенко // Демографія та соціальна економіка – 2006. – № 2. – С. 75-81.
2. Все про соціальну роботу: навч. енциклопед. Словник-довідник / За ред. В.М. Пічі. Вид. 2-ге, виправлене, перероблене та доповнене. – Львів: "Новий Світ – 2000", 2013. – 616 с.
3. Дубич К.В. Інформаційне забезпечення системи надання соціальних послуг в Україні / К.В. Дубич // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 2. – С. 112-117.
4. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 40, ст.527

Анна ПОДП'ЯТНІКОВА

*к.держ.упр., провідний фахівець,
кафедри правоохоронної діяльності
та кримінально-правових дисциплін
УМСФ*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ДЕМОКРАТИЧНОГО ТРАНЗИТУ

В умовах демократичного транзиту важливу роль відіграє інформаційне забезпечення, що прискорює процес передачі інформації. Електронне урядування є формою організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-

телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [2].

«Електронне урядування є ключем до реформ в Україні. Бо в жодній сфері неможливо досягти високих темпів перетворень без впровадження цифрових технологій. І я радий, що розуміння цього демонструє переважна більшість державних та місцевих органів влади» [1].

20 вересня 2017 року Уряд схвалив головний е-документ країни – Концепцію розвитку електронного урядування до 2020 року, який визначає головні цілі, пріоритетні напрямки та заходи цифрової трансформації на найближчі 3 роки.

Згідно з документом мають бути реалізовані заходи за трьома ключовими напрямками:

- модернізація публічних послуг;
- модернізація публічного управління;
- управління розвитком е-урядування.

Ключовими завданнями є реалізація єдиного порталу для надання всіх електронних послуг з одного ресурсу, а також запровадження електронних договорів та популяризація всіх сервісів.

Проте, відсутність надійної та доступної електронної ідентифікації залишається бар'єром для розвитку електронних послуг та інших форм електронної взаємодії. Ключовим завданням залишається наповнення єдиного демографічного реєстру та видача ID-карток із ЕЦП, а також запровадження електронних довірчих послуг.

З огляду на міжнародний досвід розвиток електронного урядування є одним з основних факторів забезпечення успішності реформування та підвищення конкурентоспроможності країни. Реформа будь-якої галузі в сучасних умовах спрямована на широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності. Адже саме інструменти е-урядування здатні забезпечити значне покращення якості обслуговування фізичних і юридичних осіб та підвищення відкритості, прозорості та ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування (далі - органи влади). Крім того, запровадження електронного урядування є базовою передумовою для розбудови в Україні ефективних цифрової економіки і цифрового ринку та його подальшої інтеграції до єдиного цифрового ринку ЄС (EU Digital Single Market Strategy).

Найважливішим напрямом у сфері електронного урядування є електронні послуги, бо саме вони стосуються кожного громадянина. Переведення державних адміністративних послуг в електронний формат надає можливість отримати будь-яку послугу з будь-якого місця, де є підключення до інтернету. Електронні послуги сприяють відкритості, заощаджують час, мають антикорупційний ефект. В Україні запро оформлення допомоги при народженні дитини, послуги з реєстрації бізнесу, послуги в земельній та будівельній сферах.

Також в Україні з'явилася перша повністю автоматична послуга, рішення за якою приймає не чиновник. А саме – про початок будівельних робіт для класу

СС1. І цього року планується зробити ще більше таких послуг.

Взагалі за 2018 рік рівень користування електронними послугами в Україні зріс утричі. Зокрема, у 2019 році планується впровадити не менше 50 електронних послуг, які будуть стосуватися виробництва ліків, водовідведення, послуг будівництва, оформлення водійських посвідчень тощо.

Важливо також, що змінюється філософія розвитку електронних послуг. Надалі Державне агентство з питань електронного урядування України буде не тільки створювати нові електронні сервіси, а й оптимізувати їх з огляду на життєві та бізнес-ситуації.

Більш масовому користуванню електронними послугами буде сприяти розповсюдження доступних та надійних засобів електронної ідентифікації, зокрема – наприкінці минулого року українцям став доступний сервіс мобільної ідентифікації.

Відтепер всі електронні послуги, які наразі впроваджують, вже за замовчанням містять можливість входу за допомогою MobileID.

Важливою для пришвидшення темпів впровадження електронного урядування є адаптація українського законодавства до процесів цифровізації. У цьому напрямку зроблено важливий крок – прийнята постанова Кабінету Міністрів, яка передбачає впровадження принципу Digital by Default – «цифрового за замовчанням». Відповідно до нього, у всіх актах Уряду пріоритетним способом реалізації описаного в документі процесу за замовчанням буде визначений саме електронний спосіб. Для цього нормативно-правові акти Уряду будуть проходити цифрову експертизу.

Наразі лише незначний відсоток від усіх нормативно-правових актів у країні містить норму, за якою процес, описаний у документі, може бути реалізований в електронний спосіб. З прийняттям Постанови розпочнеться поступове якісне перетворення усієї нормативно-правової бази. Кожен новий ухвалений документ не гальмуватиме, а на початку навіть випереджатиме процес впровадження електронних проектів у державному управлінні.

Ще один важливий напрям діяльності у сфері електронного урядування – це впровадження електронного документообігу в органах влади.

Минулого року до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади було підключено 193 органи влади, установи та організації. Відтак електронна міжвідомча взаємодія на сьогодні впроваджена у 673 організаціях. Щоденно в системі пересилається близько 5 400 електронних документів.

У планах на цей рік – підключити до системи не менше 300 нових абонентів. Передусім – за рахунок органів місцевого самоврядування, в тому числі – новостворених об'єднаних територіальних громад.

Також протягом цього року відбуватиметься поступовий перехід державних органів влади на європейський стандарт електронного документу, який було затверджено в кінці минулого року.

Вже розроблена і наразі тестується система погодження проектів нормативно-правових актів у електронному вигляді. Система також передбачає відслідковування проходження актів та побудову відповідної аналітики для

працівників Секретаріату Кабінету Міністрів.

Наприкінці минулого року система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» здобула Експертний висновок Держспецзв'язку про відповідність компонентів системи вимогам із технічного захисту інформації.

Розвиток електронного врядування в умовах демократичного транзиту потребує:

- запровадження процедури оцінювання якості надання послуг державними органами в мережі інтернет споживачами;
- розширення переліку послуг, що можна отримати в мережі інтернет;
- запровадження електронного документообігу та поступова відмова від паперового способу передачі інформації;
- покращення комп'ютерного забезпечення державних установ у відповідності до сучасних вимог;
- поступове приєднання українських програм до європейського документообігу;
- проведення навчання державних службовців для покращення користування новітніми технологіями;
- створити службу підтримки, яка б надавала консультативну допомогу з використання.

Список використаних джерел

1. Е-урядування - ключ до реформ в Україні Державне вгентство з питань електронного урядування в Україні : веб-сайт. URL: <http://e.gov.ua/news>

2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80/>

Євген РОМАНЕНКО

д.держ.упр., проф.,
Проректор МАУП

Ірина ЧАПЛАЙ

к.н.держ.упр., доц.
завідувач кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом МАУП

МЕХАНІЗМИ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ГРОМАДЯНАМИ ТА ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Ефективність комунікації між владою багато в чому обумовлена механізмами зворотного зв'язку між громадянами та органами державної влади. Зворотній зв'язок у системі державного управління – це вплив результатів функціонування системи державного управління на характер цієї операції. У

системі державного управління представляється можливим розрізнити два типи зворотного зв'язку: об'єктний і суб'єктивний. Об'єкт зворотного зв'язку відображає рівень, глибину і адекватність управління об'єктами адміністративного впливу на державне управління [1].

Відсутність або неповнота змістових і правдивих об'єктних зворотних зв'язків не дає змоги визначати раціональність та ефективність організації і діяльності суб'єкта державного управління та виробляти заходи з їх підвищення. Погано в такому разі уявляються й потреби, інтереси та цілі об'єктів управління. Суб'єктні зворотні зв'язки характеризують доцільність і раціональність власної, внутрішньої організації і діяльність суб'єкта державного управління загалом, його підсистем, ланок і окремих компонентів. Вони дають можливість побачити, зрозуміти й оцінити, як кожний нижчий рівень реагує на рішення та дії вищого, наскільки і яким чином він враховує їх у своїй діяльності, яке його реальне відношення до вищого рівня тощо. До суб'єктних зворотних зв'язків належать: контроль, аналіз і оцінка організації та діяльності державних органів, виконання своїх обов'язків з боку посадових осіб, звіти, інформація тощо [2].

Згідно даної концепції «зворотній зв'язок» бере на себе активну роль цільового суб'єкта в процесі комунікації: інформація змінюється під впливом особи, якій вона спрямована, на відміну від одностороннього, прямого інформаційного потоку, який може не враховувати потреби об'єкта - призначення, до якого спрямовано цей потік.

Сьогодні у вітчизняній науці існує певна проблема, що громадська думка недостатньо врахована і не достатньо досліджена державними органами.

Варто зауважити, що рішення державного управління не завжди вирішують проблеми і не відповідають очікуванням. У більшості випадків громадяни намагаються впливати на процес державного управління, але більшість цих ініціатив були невдалими. Під впливом негативного стереотипу оцінку діяльності органів державної влади здійснюють громадяни України. Якість адміністративних рішень, що приймаються державними службовцями, часто залежить не тільки від ефективності та результативності відповідної державної політики, а й від рівня життя населення, здоров'я та добробуту громадян.

В організації державного управління сучасні системні підходи приділяють особливу увагу інформаційно-комунікаційним аспектам. Вважається, що це важлива системна концепція з інформаційним зворотним зв'язком для формування моделі державного управління. Такий підхід ілюструє динаміку перетворення інформації в рішення, які стають діями. Необхідно приділяти більше уваги їхнім взаємовідносинам, а не поділяти їх на окремі частинки. У цьому сенсі комунікація може розглядатися як засіб об'єднання організаційної діяльності в одне ціле, а саме: зміни в поведінці, ефективність інформації, досягнення та реалізація цілей [3].

Список використаних джерел

1. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления. Курс лекций/ Г.В. Атаманчук. – М.: Омега-Л, 2010. – 525 с.

2. В. Б. Авер'янов / Державне управління: проблеми адміністративно правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова –К.: Факт, 2003. – 384 с

3. Романенко Є.О. Загальні особливості взаємодії органів влади із громадянським суспільством: досвід США / Є.О. Романенко І.В. Чаплай // Європейський вимір реформування публічного управління в Україні: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (Київ, 2 листопада 2018 р.). - Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2018. – С.100-101.

Юрій САК

аспірант кафедри публічного адміністрування

Міжрегіональної Академії управління персоналом

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В Україні протягом існування незалежності неодноразово вбувалися спроби здійснити реформування системи публічного управління, запровадити адміністративну реформу, децентралізацію, територіально-адміністративну реформу.

Проведення серйозних соціальних і економічних перетворень неможливо без різкого підвищення якості публічного управління. Неодмінною умовою цього є надання більшої свободи дій керівникам держустанов у розпорядженні державними ресурсами, визначенні тактичних і оперативних цілей, проведенні кадрової політики тощо.

Водночас, зазначені дії були несистемними, мали ситуативний характер та змінювалися під час змінити політичної еліти, виборів.

Таким чином, виникла реальна потреба у формування системи заходів, спрямованих на реформування публічного управління.

Реформування адміністративно-державного управління, що почалося в європейських країнах в 80-90-х рр. ХХ ст. і триває сьогодні, має як деякі загальні тенденції, так і серйозні відмінності. Загальна - це дбайливе ставлення до традицій, яке властиво європейцям; подібні вимоги в сфері управління. Особливе - різні підходи до вирішення поставлених перед країнами проблем [2].

Криза адміністративної держави, що виражається через втрату керованості суспільними справами, неефективне використання коштів платників податків, зниження якості надання послуг населенню, зростання бюрократизму та неповоротке прийняття рішень, а також стрімке падіння довіри населення до органів державної влади та посилення дисфункціональності в управлінні й корупції призвели до перегляду ідеології державного управління та концепції держави [1, с. 54].

Сучасні дослідники виділяють кілька основних сфер, в рамках яких відбувається реформування адміністративно-державного управління в країнах Європи. це:

– система взаємовідносин виконавчих органів влади з іншими державними інститутами влади і управління, як по горизонталі, так і по вертикалі (конституційно-політична сфера);

– оргструктури, механізми координації та контролю, включаючи центральну адміністрацію, регіональне та місцеве врядування (організаційна сфера);

– системи і методи управління, адміністративні процедури і процеси (функціональна сфера);

– кадрова політика і державна служба (кадрова сфера);

– управління державними фінансами та виконанням бюджету відомствами (фінансово-економічна сфера) [4, с. 29].

Таким чином, основними етапами політико-адміністративного реформування системи публічного управління можна виокремити наступні:

1) формування Концепції розвитку та реформування системи публічного управління, спрямованого на запозичення передових розробок і основних принципів управління з бізнес-менеджменту, що передбачає сучасне уявлення про організацію як гнучкою «балансує» системі, здатної адаптуватися до викликів зовнішнього середовища;

2) раціоналізація та перебудова системи органів влади, формування оптимальної системи органів виконавчої влади, спрямованої на реалізацію інноваційної моделі публічного управління. Зокрема, потрібно перебачити заходи з оцінювання ефективності та результативності органів влади та за допомогою реінжинірингу сформувати інноваційну структуру органів влади як основи реформування системи публічного управління;

3) формування професійного корпусу системи публічного управління. Виховання службовців «нового покоління», які здатні на реалізацію інноваційної моделі публічного управління;

4) оптимізація адміністративно-територіального устрою з урахуванням вимог населення до системи управління, а також підвищення якості адміністративних послуг;

5) проведення реформування з метою забезпечення раціональної децентралізації регіонів України;

б) формування мережі надання адміністративних послуг.

Одним напрямком реформ за кордоном є створення спеціальних служб з надання адміністративних послуг населенню. Наприклад, у багатьох європейських країнах для працевлаштування кожному громадянину виділяється індивідуальний кейс-менеджер (case-manager), який виконує за клієнта всі процедури, пов'язані з отриманням необхідних довідок від відповідних державних служб, а також дає необхідні клієнту рекомендації по всьому циклу проведення послуги [3]. Слід виділити також такий напрямок реформ європейських країн, як підвищення прозорості та оперативності послуг, що надаються. Наприклад, з метою підвищення прозорості та якості системи послуг, що надаються державні департаменти щорічно розробляють та подають на офіційних сайтах звіти за індикаторами кодексу кращої практики (best value performance indicators). Для їх

складання кожне міністерство має розробити план оцінки якості своїх послуг (best value performance plan) [3].

Проведений аналіз дає підстави виокремити наступні принципи проведення політико-адміністративного реформування системи публічного управління:

- оперативність та гнучкість проведення реформування;
- ясність і прозорість під час прийняття управлінських рішень;
- забезпечення прав користувачів;
- персональний підхід до кожного громадянина та його потребою;
- послідовність реалізації реформування можливість без обмежень отримати доступ до необхідної достовірної інформації;
- надійність (передбачуваність, рівень інформованості про зміни, обґрунтованість прийнятих управлінських рішень);
- якість культури обслуговування і загальнолюдська культура;
- зниження державних витрат;
- підвищення здатності держави до розвитку і реалізації політики;
- поліпшення виконання державою функцій роботодавця;
- підвищення якості надання послуг і зміцнення довіри до влади з боку приватного сектора і суспільства.

Список використаних джерел:

1. Боулдинг К.Э. Экономическая наука и социальные системы. Панорама экономической мысли конца XX столетия / под ред. Д. Гринэуэя, М. Блини, И. Стюарта: В 2-х тт. СПб, 2002. 97 с.
2. Барч У. Возможности внедрения зарубежного опыта в условиях России. Государственная служба, 2007, № 6, с. 171.
3. Кузнецова Ю.А. Повышение качества и эффективности бюджетных услуг: обобщение опыта зарубежных стран . URL: <http://www.anrb.ru/isei/cf2006/d897.htm> (дата звернення 12.05.2019).
4. Лобанов В.В. Реформирование государственного аппарата: мировая практика и российские проблемы . Государственная служба. 1999, № 1, с. 28–30.

Галина СТАРУШЕНКО

*к.т.н., доцент кафедри інформаційних технологій та інформаційних систем
ДРІДУ НАДУ*

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДАНИХ ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У сучасний час успіх економічного та соціального розвитку суспільства тісно пов'язаний із впровадженням цифрових технологій та використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІТК) у всіх сферах життя, зокрема, в

державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

З метою дослідження проблем, що заважають підвищенню якості впровадження ІТК у сфері публічного управління, виникає потреба з'ясування думки різних людей стосовно цих питань. А отже, постає необхідність використання методів соціологічного дослідження, до яких, зокрема, відноситься метод експертного опитування.

В рамках розробки регіональної програми «Електронна Дніпропетровщина» на 2020 – 2022 роки було проведене експертне опитування представників органів влади, бізнесу, науки та громадськості за допомогою мережі Інтернет, що дало можливість оперативно визначити точки зору великої кількості зацікавлених осіб. Анкета експертного опитування була розроблена з урахуванням результатів попереднього аналізу стану розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області та сформована за допомогою сервісу Google «Форми».

Для врахування науковцями експертних оцінок при розробці проектів розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області необхідно, щоб дані експертного опитування були належним чином оброблені методами статистичного аналізу.

Нами запропоновано методика статистичного аналізу даних експертного оцінювання стану розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області. Всі статистичні процедури, використовувані при проведенні аналізу, виконувалися в професійній програмі статистичної обробки даних STATGRAPHICS Centurion XV.I (з англійським інтерфейсом).

З урахуванням того, що стан розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області може значущо розрізнятися в залежності від місця проживання експерта, а саме:

- велике за населенням місто – більше 100 000 чоловік;
- середнє за населенням місто – від 20 000 до 100 000 чоловік;
- мале за населенням місто – до 20 000 чоловік;
- об'єднана територіальна громада (ОТГ),

дані експертного оцінювання було відсортовано за місцем проживання експерта з використанням наведеної градації.

Проведений статистичний аналіз даних експертного оцінювання стану розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області включає:

1. Кількісний аналіз даних, виконаний з використанням інструменту «Multiple-Variable Analysis» / «Аналіз декількох змінних» програми STATGRAPHICS.

Ця процедура призначена для узагальненого аналізу кількісних даних: вона розраховує різні статистичні показники, включаючи коефіцієнти кореляції, коваріації та часткові коефіцієнти кореляції. В процедуру також включені графічні об'єкти, що дає змогу візуалізувати результати аналізу.

Результати розрахунків наведені у табл. 1, де представлені зведені статистики, що включають міри центральної тенденції, міри мінливості та міри форми. Особливий інтерес представляють стандартизована асиметрія і

стандартизований ексцес, які можуть бути використані для визначення того, чи є розподіл зазначеного фактору нормальним. Значення цих статистик за межами діапазону від -2 до +2 вказують на значні відхилення від нормального закону розподілу.

Таблиця 1

**Summary Statistics / Підсумкова статистика
щодо рівня розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури
в Дніпропетровській області за даними експертного оцінювання**

	<i>Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік</i>	<i>Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік</i>	<i>Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік</i>	<i>Infrastructure OTG / ОТГ</i>
Average	3,47857	3,4	3,44898	3,46429
Standard deviation	0,619965	0,573961	0,499514	0,369902
Coeff. of variation	17,82%	16,88%	14,48%	10,68%
Minimum	1,42857	2,35714	2,71429	2,92857
Maximum	5	4,42857	4,14286	4,14286
Range	3,57143	2,07143	1,42857	1,21429
Std. skewness	-4,72606	-0,2948	-0,03808	0,319928
Std. kurtosis	3,53781	-0,406	-0,54605	-0,2625

Scatterplot Matrix / Матриця розсіювання

У табл. 2 показані значення коефіцієнтів кореляції між кожною парою змінних. Коефіцієнти кореляції знаходяться в діапазоні від -1 до +1 і вимірюють силу лінійної залежності між змінними. В дужках указано кількість пар даних, що використовуються для обчислення кожного коефіцієнта. Третє число є Р-значенням, яке перевіряє статистичну значущість оцінених кореляцій. Значення Р нижче 0,05 вказують на статистично значущі ненульові кореляції на 95,0% довірчому рівні.

Аналіз наведених в табл. 1, 2 розрахункових даних вказує на коректність в цілому статистичної інформації щодо експертного оцінювання стану розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області, її придатність для подальшого дослідження і складання на цій основі обґрунтованих висновків.

Таблиця 2

Correlations / Кореляції
даних щодо рівня розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури
в Дніпропетровській області за експертним оцінюванням

	<i>Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік</i>	<i>Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік</i>	<i>Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік</i>	<i>Infrastructure OTG / OTГ</i>
Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік		0,3012	-0,0044	0,7106
		(22)	(22)	(22)
		0,5115	0,9925	0,0735
Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік	0,3012		-0,2145	0,4878
	(22)		(22)	(22)
	0,5115		0,6442	0,2668
Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік	-0,0044	-0,2145		-0,1677
	(22)	(22)		(22)
	0,9925	0,6442		0,7193
Infrastructure OTG / OTГ	0,7106	0,4878	-0,1677	
	(22)	(22)	(22)	
	0,0735	0,2668	0,7193	
The following pairs of variables have P-values below 0,05: <none>				

2. Порівняння статистичних показників стану розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області за місцем проживання експертів, виконане з використанням інструменту «Multiple-Sample Comparison» / «Порівняння декількох вибірок» програми STATGRAPHICS. Результати аналізу наведені в табл. 3, 4.

Таблиця ANOVA (табл. 3) розкладає дисперсію даних на дві складові: міжгрупову і внутрішньогрупову. F-співвідношення є відношенням міжгрупової оцінки до внутрішньогрупової.

Таблиця 3

ANOVA Table / Таблиця ANOVA
рівня розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури
в Дніпропетровській області за даними експертного оцінювання

<i>Factors / Фактори</i>				
Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік				
Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік				
Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік				
Infrastructure OTG / OTГ				
<i>Source</i>	<i>Sum of Squares</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F-Ratio</i>	<i>P-Value</i>
Between groups	0,110805	0,036935	0,10	0,9581
Within groups	62,6869	0,358211		
Total (Corr.)	62,7977			

F-співвідношення в даному випадку дорівнює 0,10311. Оскільки Р-значення

F-тесту більше 0,05, то на 95,0% довірчому рівні не існує статистично значущої різниці між факторами, що розглядаються.

Інструмент «Multiple Range Tests» / «Тести для декількох вибірок» програми STATGRAPHICS (табл. 4) застосовує процедуру множинного порівняння, щоб визначити, які чинники значно відрізняються від інших.

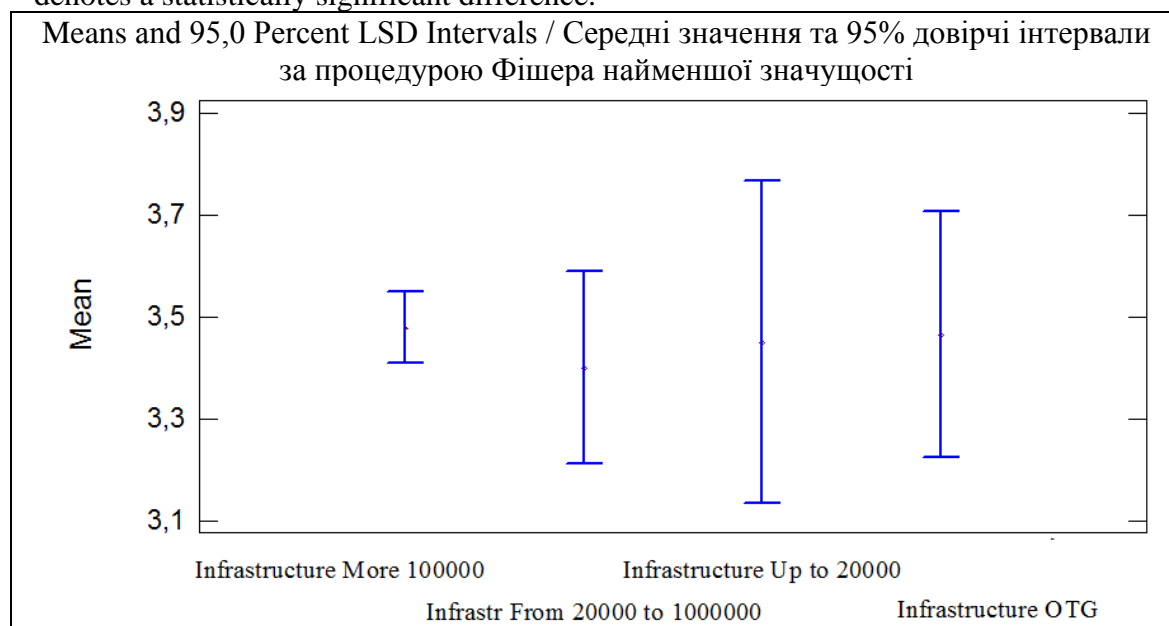
Таблиця 4

Multiple Range Tests / Тести для декількох вибірок
для даних щодо рівня розвитку інформаційно-комунікаційної
інфраструктури в Дніпропетровській області за експертним оцінюванням
Method: 95,0 percent LSD

	<i>Mean</i>	<i>Homogeneous Groups</i>
Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік	3,4	X
Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік	3,44898	X
Infrastructure OTG / ОТГ	3,46429	X
Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік	3,47857	X

<i>Contrast</i>	<i>Sig.</i>	<i>Difference</i>	<i>+/- Limits</i>
Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік – Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік		0,0785714	0,282366
Infrastructure More 100000 / Місто більше 100000 чоловік – Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік		0,0295918	0,457486
Infrastructure More 100000 – Infrastructure OTG / ОТГ		0,0142857	0,355303
Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік – Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік		-0,0489796	0,51874
Infrastr From 20000 to 1000000 / Місто від 20000 до 100000 чоловік – Infrastructure OTG / ОТГ		-0,0642857	0,431322
Infrastructure Up to 20000 / Місто до 20000 чоловік – Infrastructure OTG / ОТГ		-0,0153061	0,561784

* denotes a statistically significant difference.

Нижня частина таблиці показує оцінену різницю між середніми значеннями кожної пари факторів. У верхній частині таблиці гомогенна група ідентифікується символом «X», тобто всі позначені «X» фактори утворюють групи чинників, в межах яких відсутні статистично значущі відмінності.

Метод, що використовується для порівняння середніх значень чинників, представляє собою процедуру Фішера найменшої значущості (LSD). При використанні цього методу існує 5,0% ризик визначити пару чинників як таку, що значно відрізняються, коли фактична різниця дорівнює 0.

Таким чином, за даними табл. 3, 4 тест Multiple Range показав, що отримані дані експертного опитування утворюють гомогенну групу, в межах якої на 95,0% рівні довіри немає статистично значущих відмінностей.

Загальний висновок за результатами статистичного аналізу даних експертного оцінювання стану розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області можна сформулювати у спосіб: у цілому отримані статистичні дані є коректними та відображають сталі тенденції, які превалюють в Дніпропетровській області в плані рівня розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури регіону.

А отже, отримана статистична інформація може бути використана в якості вихідних даних для розробки заходів і оцінки подальших перспектив розвитку інформаційного суспільства в Дніпропетровській області.

Олександр ТИТАРЕНКО

*старший викладач кафедри інформаційних технологій
та інформаційних систем ДРІДУ НАДУ*

БЛОКЧЕЙН: НОВА КУЛЬТУРА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ

В останні десять років у багатьох країнах реалізуються проекти з розвитку сучасної міської інфраструктури на базі широкого використання досягнень сучасних технологій, особливо засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Ця концепція, яка отримала назву "розумне" місто (Smart City), згуртовує навколо себе міську владу, громадських діячів та бізнес. Концепцію Smart City можна визначити як використання цифрових і комунікаційних технологій з метою підвищення якості та ефективності міських послуг, скорочення витрат і споживання ресурсів, розширення співробітництва з громадянами. Концепція розумного міста більше не футуристична ідея, а реальна ініціатива, яку розпочинають застосовувати уряди по всьому світу. Багато організацій в світі працюють над цими технологіями. За прогнозами світовий ринок "розумних" міст виросте з \$411,31 млрд. у 2014 році до \$1,13484 трлн. у 2019 році.

"Розумні" міста визначаються також як "місто знань", "цифрове місто", "кібермісто", "екомісто" – в залежності від цілей міського планування. Вони ведуть постійний моніторинг найважливіших об'єктів інфраструктури –

автомобільних доріг, мостів, тунелів, залізниць, метро, аеропортів, морських портів, систем зв'язку, водопостачання, енергопостачання, найважливіших будівель з метою оптимального розподілу ресурсів і забезпечення безпеки. Вони постійно нарощують число надаваних населенню послуг, забезпечуючи стійке середовище, яке сприяє благополуччю і збереженню здоров'я городян. "Розумними" можуть бути як нові міста, які відразу будуються як "розумні", або, що частіше, звичайні міста, які крок за кроком стають "розумними".

Подібні проекти відносяться до інфраструктурних і їхній бюджет становить десятки мільярдів доларів, як при будівництві нових "розумних" міст з нуля, так і при модернізації існуючих міських систем. Реалізуються вони завжди з ініціативи урядів або місцевої влади із залученням бізнес-партнерів.

Багато найбільших міст світу розпочали здійснення проектів створення "розумного" міста, серед них Нью-Йорк, Сеул, Токіо, Шанхай, Сінгапур, Каїр, Дубай, Барселона, Амстердам, Лондон, Ніцца, Париж, Копенгаген, Відень. Існуючі проекти "розумного" міста ставлять різні пріоритетні цілі і завдання, але всі "розумні" міста мають три спільні найважливіші риси - наявність інфраструктури ІКТ, чітко вибудована і інтегрована система управління, "розумні" користувачі

В Україні такі проекти розгортаються в Києві, Львові, Дніпропетровську, Вінниці. Так, "Стратегія реалізації концепції Київ Сمارт Сіті 2020" [1], передбачає активну співпрацю політичних лідерів, депутатів Київської міської ради, керівників та працівників департаментів і служб міста; державних та приватних операторів житлово-комунальних послуг, операторів зв'язку, освітніх та наукових закладів; кінцевих користувачів; інвесторів; постачальників рішень – технологічних, фінансових та інвестиційних.

З огляду на сучасні темпи інновацій вже найближчим часом моделі "розумних" міст стануть поширеними реальними і популярними стратегіями міського розвитку. Для того щоб формування "розумних" міст стало наступним етапом процесу урбанізації потрібні і нові стандарти. З огляду на велике значення стандартизації для створення "розумних" міст, різноманітні заходи здійснюються Міжнародною організацією по стандартизації та Міжнародним союзом електрозв'язку.

Проблеми безпеки смарт-міст мають за своєю природою міжнародний рівень і притаманні містам по всьому світу. Громадська інфраструктура, як і раніше, являє собою особливо привабливу мішень для злочинців і терористів. У міру того, як світ стає все більш урбанізованим, міські високотехнологічні центри із цифровими технологіями збільшують вразливість суспільства. Міста є критично важливими інфраструктурами у всіх можливих сенсах, і якщо їх комп'ютеризація проводиться без урахування кібербезпеки з самого початку, проблеми, що можуть виникнути, сягнуть куди більш драматичного розмаху ніж знайомі і часто обговорювані питання кібербезпеки сьогоденної критичної інфраструктури. Це завдання треба вирішувати на ранній стадії, інакше вартість і складність створення "розумного" міста може надзвичайно ускладнити вирішення проблем безпеки на наступних етапах реалізації.

З Інтернетом речей (IoT), який продовжує стимулювати розвиток розумних міст, міські інфраструктури стають все більш комплексними, але залишаються легкими для проникнення. Кілька років тому, під час реалізацій першої хвилі Інтернету речей, комунікації та зв'язок були основними цілями. Факт підключення до мережі телевізорів, електричних лампочок і термостатів був значним технічним прогресом і аспекти управління доступом та ідентичністю часто нехтувалися. Такими підключеннями стара інфраструктура модернізувалася, але в мережах, коли вони створювалися, ніякої кібербезпеки за проектом не передбачалося.

З досягненням зрілості і стабільності IoT краще стали розумітися потенційні уразливості і ризики пов'язані з втратою даних. Значна кількість пристроїв Інтернету речей надає можливості атаки на дані мережі. У масштабах міста, в якому тисячі пристроїв спілкуються одночасно як з користувачами, так і між собою, наслідки для безпеки стають значними.

Мережа може бути порушена певними хакерами, зловмисниками або й одиночними гравцями. Вразлива кібератака може бути здійснена з одного смартфона або робочого місця. Кожна з функціональних систем розумного міста може викликати інтерес з боку внутрішніх і зовнішніх зловмисників. Вони можуть поставити під загрозу надання послуг, спровокувати серйозні інциденти в наданні критично важливих послуг, створити мережі типу ботнет, які складаються із скомпрометованих пристроїв, і використовувати їх для виконання завдань, відмінних від тих, для яких вони були спочатку призначені [4].

Ризик також полягає в тому, що установи або приватні компанії, які встановлюють міські служби, надають більшого значення належному функціонуванню їх інфраструктури, ніж захисту даних які вони обробляють. Одним з основних завдань в містах стає поєднання збору і аналізу персональних даних громадян, забезпечуючи при цьому захист інформації. Експерти Cloud Security Alliance [3] вказують, що міста, як правило, занадто довіряють продавцям технологій які вони використовують. Міська влада не повинна сліпо довіряти компаніям-розробникам – міста повинні виконувати свої власні тести, щоб визначати які продукти є найбільш ефективними не тільки з точки зору функціональності, але й з точки зору кібербезпеки.

"Розумні" міста можуть безпечно розвиватися і процвітати, якщо кібербезпека і захист інформації є фундаментальними компонентами послуг, що надаються учасникам. Коли проектуються і впроваджуються послуги, архітектура та додатки для інформаційної платформи "розумного" міста, це повинно бути зроблено з високим рівнем безпеки проти кібератак щоб гарантувати доступність послуг, їх безперервність, управління, захист даних, а також стійкість мережі в разі серйозних інцидентів. Важливо, щоб міська влада розробляла рішення з плануванням і надійним запровадженням стратегії кібербезпеки і пом'якшенням наслідків у разі нападу або втрати даних. Нереально очікувати, що міські мережі можуть бути повністю вільними від шкідливої поведінки. Навіть якщо будуть прийняті найкращі заходи безпеки, хтось або щось в кінцевому підсумку може вивести її з ладу з огляду на велику

кількість існуючих векторів атак і загроз. Контроль за станом мереж і, що більш важливо, плани їх відновлення, також повинні бути розроблені не тільки для зниження ступеня ризику, а й для активного реагування, коли виявлена проблема.

Основними проблемами інформаційних систем "розумних" міст з точки зору кібербезпеки є велика кількість технологій і практичних рішень, які повинні взаємодіяти і зв'язуватися один з одним, нерівна якість різних вбудованих технологій, дистанційна і безпосередня експлуатація інформаційних систем Smart City, величезні обсяги даних для аналізу і зберігання. І всі ці проблеми поряд з багатьма іншими слід розглядати завчасно, до "порозумнішання" кожного міста. Модернізація і "доповнена кібербезпека" не варіант для концепції "розумних" міст. Ризики занадто великі і українські міста повинні використовувати шанс розглядати кібербезпеку з самої ранньої стадії на всіх можливих рівнях. Кібербезпека з нуля – єдиний варіант для концепції "розумне" місто. Міська стратегія кібербезпеки повинна передбачати розвиток системи забезпечення захисту кіберпростору; своєчасне виявлення і нейтралізацію кіберзагроз, а також їх запобігання; забезпечення координації, взаємодії і розподілу повноважень в питаннях кібербезпеки, кіберзахисту і протидії кібертероризму та кіберзлочинності; створення координаційного центру кібербезпеки як робочого органу міського управління.

З метою забезпечення кіберстійкості "розумних" міст з'явилася міжнародна ініціатива Securing Smart Cities, активно підтримувана рядом організацій в усьому світі. Заявленою місією ініціативи є визначення викликів кібербезпеки, що стоять перед "розумними" містами, і вироблення ефективних рішень протидії. Це включає просування кращих практик в галузі кібербезпеки і кіберрешень для всіх технологій, що використовуються в "розумних" містах. Ініціатива націлена на вирішення кіберпроблем на кожному етапі розвитку Smart City – від планування до фактичної реалізації інтелектуальних міст.

В кінці листопада 2015 року ініціатори Securing Smart Cities випустили розроблені спільно з Cloud Security Alliance керівні принципи для прийняття за основу технологій "розумного" міста [2]. Це огляд ключових елементів які організації повинні враховувати з метою реалізації кращих технологічних рішень з найменшим ризиком впливу кіберзагроз. Мета ініціативи – забезпечення безпеки "розумних" міст серією заходів, таких як сприяння розумінню місцевою владою, розробниками і постачальниками необхідності і фінансових переваг передової практики кібербезпеки; співпраця з партнерами для обміну ідеями та методологіями; сприяння розумінню важливості і переваг розгляду загроз безпеці на ранній стадії розробки плану або проекту; встановлення співпраці між містами, постачальниками і спільнотою кібербезпеки; встановлення стандартів, керівних принципів і джерел, які можуть допомогти поліпшити кібербезпеку в усіх областях, пов'язаних з "розумним" містом.

Появи і розвитку "розумних" міст в Україні не уникнути, тому проблеми кібербезпеки треба вирішувати. Але кількість питань різко скоротилося б при правильному підході до "безпеки з нуля".

Список використаних джерел

1. Концепція Київ Смарт Сіті 2020. – Режим доступу : http://kscf.in.ua/Smart_City_UKR_Print_final.pdf
2. Cyber Security Guidelines for Smart City Technology Adoption. – Access mode: <http://securingsmartcities.org/wp-content/uploads/2015/11/>
3. Les données numériques : le cœur des villes intelligentes et leur plus grande menace. – Mode d'accès : <http://www.lebigdata.fr/les-donnees-numeriques-le-coeur-des-villes-intelligentes-et-leur-plus-grande-menace1911>
4. Sécuriser les smart cities. – Mode d'accès : <http://www.lesechos.fr/idees-debats/cercle/cercle-145555-la-securite-des-smart-cities-nouvel-enjeu-pour-les-gouvernements-1183369.php>

Андрій ФУРСЕНКО

*магістр державного управління,
заступник начальника відділу інформаційних систем,
Херсонський обласний центр зайнятості*

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ GOOGLE В ХЕРСОНСЬКІЙ СЛУЖБІ ЗАЙНЯТОСТІ

Сьогодення України характеризується часом швидких прийнятих рішень. Служба зайнятості України серед загалу інших соціальних служб характеризується як найбільш передова, сучасна, комп'ютеризована, інноваційна. Аля для того щоб займати передові позиції їй в інформаційно-комунікаційних технологіях необхідно:

- постійно вдосконалюватись;
- розширювати базу даних клієнтів;
- впроваджувати нові ідеї, технології;
- оцифровувати послуги та наближати їх до клієнтів, партнерів, спеціалістів.

Стандартом і лідером сьогодення серед приладів інформаційно-телекомунікаційного зв'язку є smart-телефон, серед пошукових системах є Google, тому застосування вже готових розроблених інструментів Google дасть змогу швидше доносити до загалу інформацію щодо послуг служби зайнятості, розширювати цільову аудиторію клієнтів, роботодавців, партнерів служби зайнятості.

Херсонський обласний центр зайнятості вже має певну практику реалізації засобами Google деяких завдань. Херсонським обласним центром зайнятості (далі ХОЦЗ) було створено Резервний банк даних шукачів роботи та Кадровий резерв майбутніх професіоналів (з числа випускників або студентів ПТНЗ, ВНЗ, коледжів) через заповнення анкет Google Форм, які були створені під G-mail акаунтом vsiaskhe@gmail.com. Гіперпосилання для перегляду Кадрових анкет:

https://docs.google.com/forms/d/13_a1xalkexBQL4hZr7E8Q-ngBe7wFWLQV2T-qKLYuBs/edit?usp=sharing, <https://docs.google.com/forms/d/1lkfy2OEUnWvc5Dqrmx9w5ipTzIDkXzQffTbbJ8-hdoo/edit?usp=sharing>. Кадрові анкети мають звернення до респондента, в якому описують мету анкетування як сприяння зайнятості. Далі ідуть питання: Прізвище Ім'я По батькові, Рік народження, Адрес проживання, Контактний телефон, Електронна адреса, Професійний досвід, Назва професійного навчального закладу, Готовність працювати не за місцем проживання та інш. Питання, для зручності, згруповані по розділам, вони є як обов'язкові так і не обов'язкові для заповнення, анкетування анкети були протестовані під стандартом smart-телефонів. Гіперпосилання для проходження анкетувань: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfBa8aJrzff4LPPzCbSh-GkDKJbpczrm958vY9X-nj2_E6anA/viewform, https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdu8QfMS6RjB6IR28a8jyG8t3IwdpEnPqzfWPS8AG_zpA4ljw/viewform. Бази персональних даних по опитуванню респондентів відповідно акумулюються у окремі таблиці: https://docs.google.com/spreadsheets/d/19-vnD3_wnRU2uooOpfcJvhAfLRjoSx9XHfnMzp62hAw/edit?usp=sharing, <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1hE7MITDEXNNBzarD0ZW9Zmud9I99itMc5a56wj1qhQQ/edit?usp=sharing>.

17 травня 2019 року засобами відеоконференції зв'язку Херсонським обласним центром зайнятості було репрезентовано центрам зайнятості та філіям Херсонського ОЦЗ даний досвід роботи, та надіслані службові листи навчальним закладам № 21/01/07/1465/19 від 16 травня 2019 року [1], центрам зайнятості та філіям Херсонського ОЦЗ №21/01/04/1483/19 від 17 травня 2019 року з відповідними QR-кодами для проходження анкетування [2].

Новокаховською міською філією Херсонського обласного центру зайнятості було розроблено Google «Карта вакансій» - https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1jEYNTcxNjCyUj5J_fMIsGywYXil79D2n&ll=46.75800373463013%2C33.34343994744404&z=13 (рис. 1). Даний ресурс служить для пошуку вакансій Нової Каховки на Google карті.

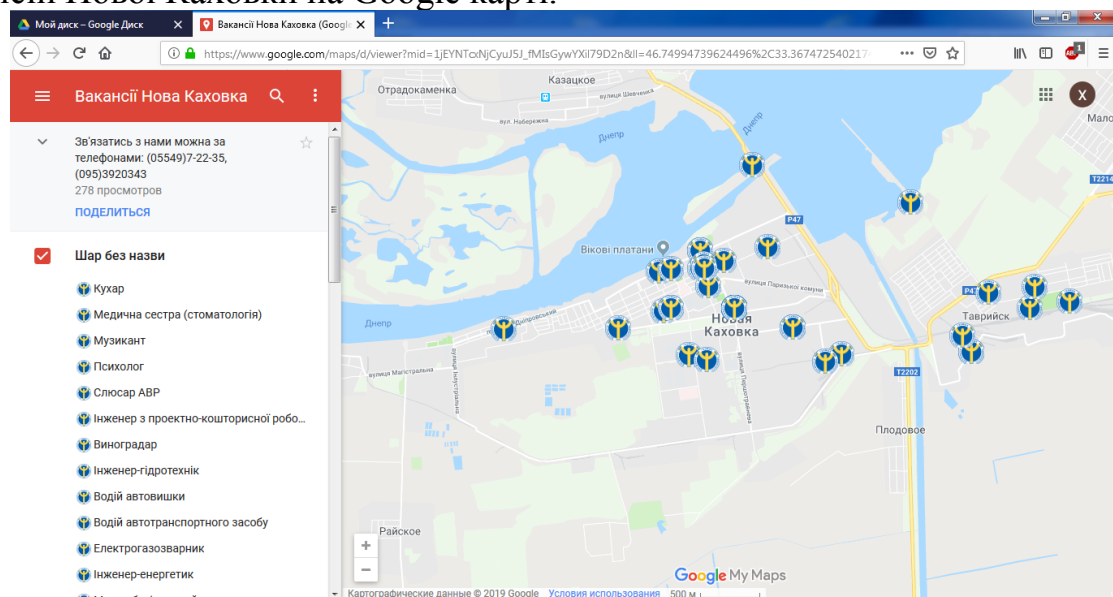

Рис. 1 Google карта вакансій Нової Каховки

Засоби Google диску можна використовувати при веденні договірної роботи. Так автором презентується проект електронного ресурсу відділу інформаційних систем (далі ІС) співпраці з філіями Херсонського ОЦЗ з питань договірної роботи, який створений G-mail акаунтом vsiaskhe@gmail.com. Гіперпосилання для перегляду електронного ресурсу: <https://drive.google.com/drive/folders/1gsSX6LKu2-ZHE5pRs0W9he-VrT88Baх8?usp=sharing>.

Мета електронного ресурсу – онлайн перевірка договорів та їх узгодження між філією та відділом інформаційних систем Херсонського ОЦЗ.

Структура індексів та назв тек електронного ресурсу договірної роботі ІС була взята з наказу Херсонського ОЦЗ №119 від 15.06.2018 року «Про затвердження індексів структурних підрозділів» [3]. Згідно розділу 4 Порядку ведення договірної роботи, який затверджений наказом Херсонського ОЦЗ №1 від 2 січня 2019 року [4], договори, які готуються філіями погоджуються відповідальним підрозділом обласного центру зайнятості. Засоби Google Документів дозволяють одночасно працювати в одному й тому ж файлі, текстовому файлі договору. Акаунтом vsiaskhe@gmail.com налаштовується доступ до тек філій G-mail акаунтам фахівцям, які ведуть договірну роботу. Також доступ при потребі можуть бути надані і до G-mail акаунтів контрагентів. Остаточний, відредагований, договір нескладно засобами Windows перевести в pdf файл, та його підписати ЕЦП ІДДФС (електронним цифровим підписом). Потім покласти підписаний договір у теку структурного підрозділу, фахівець філії засобами програми ІТ Користувач ЦСК-1 може перевірити підписаний файл договору на правильність підпису, при цьому отримує pdf файл договору для друку, та інформацію щодо підписанта ЄЦП посадової особи, в даному випадку щодо Фурсенка Андрія Леонідовича. В такий спосіб відбувається факт узгодження договору з відповідальним підрозділом ОЦЗ.

Даний метод дозволяє за декілька хвилин перевірити договір, його відредагувати, та узгодити цифровим підписом ІДДФС. Результатом буде ефективність введення договірної роботи. Автором були розроблені пропозиції організації роботи з введення договірної роботи відділу інформаційних систем Херсонського ОЦЗ, зараз вони знаходяться на розгляді у керівництва.

Одним з стратегічних напрямків розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій служби зайнятості Херсонського регіону та України може бути реєстрація центрів зайнятості та філій на Google карті засобами Google Мій бізнес.

Мета реєстрації на Google карті – збільшення потенційних клієнтів центрів зайнятості та філій (випускників, безробітних, роботодавців), відвідувачів Інтернет ресурсів (сторінок <https://khe.dcz.gov.ua>, Facebook, YouTube та інш.) за рахунок засобу Google пошуку.

Для реєстрації центрів зайнятості чи філій на Google карту необхідно виконати декілька кроків: <https://support.google.com/business/answer/6300665>. Засіб Google Мій бізнес дозволяє оновлювати актуальну інформацію організації про її розташування на карті, часи роботи, Інтернет ресурси та інш. Використання хештегів (пошук роботи, вакансії, профнавчання та інш.) у кабінеті Мій бізнес, дозволить шукачам знаходити інформацію (щодо працевлаштування, вакансій,

послуг профнавчання та інш.) як безкоштовні сервіси послуг підрозділів Херсонського обласної служби зайнятості на першій сторінці Google пошуку.

Отже, застосування готових інструментів Google як засоби інформаційно-телекомунікаційних технологій можуть:

- сприяти розширюванні баз даних клієнтів служби зайнятості;
- бути електронним ресурсом погодження договорів;
- сприяти наближенню послуг служби зайнятості до клієнтів (учнів, студентів, безробітних, роботодавців, партнерів) та самої служби зайнятості на відстань витягнутого з кишені smart-телефону.

Список використаних джерел

1. Службовий лист Херсонського обласного центру зайнятості навчальним закладам № 21/01/07/1465/19 від 16 травня 2019 року;
2. Службовий лист Херсонського обласного центру зайнятості центрам зайнятості та філіям Херсонського ОЦЗ №21/01/04/1483/19 від 17 травня 2019 року;
3. Наказ Херсонського обласного центру зайнятості №119 від 15.06.2018 року «Про затвердження індексів структурних підрозділів»;
4. Наказ Херсонського обласного центру зайнятості №1 від 2 січня 2019 року «Про порядок ведення договірної роботи».

Анна ХУДАР

здобувач Інституту підготовки кадрів
державної служби зайнятості України

ІНСТРУМЕНТАЛЬНІСТЬ ВПЛИВУ ПУБЛІЧНОСТІ НА СФЕРУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Інструментальний характер публічності у сфері державного управління доцільно також розглядати через діяльність органів публічної влади на які покладено функції пов'язані з прийняттям та реалізацією управлінських рішень. Виходячи із цього, публічне управління як діяльність органів публічної влади, яка пов'язана з реалізацією інтересів та потреб всіх членів суспільства з необхідністю включає дотримання відповідних демократичних стандартів. Слідуючи цьому, інструментальний вплив публічності на демократизацію державного управління доцільно розглядати через призму структурної організації відповідних процесів спрямованих на забезпечення участі громадськості у процесах публічного управління та відкритості діяльності органів публічної влади для громадян.

Функціональна результативність інструментального впливу публічності на забезпечення демократизації державного управління включає організацію наступних процесів, серед яких: зростання освітнього рівня населення, підвищення ступеня демократії суспільства, виключність переважної більшості населення світу у нові інформаційні потоки, які організовані через Інтернет-

ресурси [1, с. 1027]. У такий спосіб інструментальна роль публічності у процесах демократизації державного управління, характеризується спрямованістю на обмеження надмірної децентралізації влади в результаті чого формуються тенденції публічного управління. Відтак, у ряді більшості систем публічного управління завдяки стратегічній спрямованості на утвердження публічності запроваджена новітня практика їх демократизації, яка безпосередньо включає створення відповідних експертних та громадських інституцій, які здійснюють не лише експертні, аналітичні але й контрольні функції.

В межах ідентифікації проблеми інструментального впливу публічності на демократизацію процесів державного управління на особливу увагу заслуговує аналіз нової моделі публічного управління, яка базується на забезпеченні прямої участі громадян у процесах прийняття та реалізації державно-управлінських рішень. Такий контекст передусім обумовлює доцільність розгляду питання розширення сфери публічності у функціонування інститутів взаємодії суспільства та держави, завдяки чому і відбувається так зване «зростання» демократичних процесів за відповідними показниками відкритості та прозорості дій органів публічної влади.

Передусім в контексті даного дослідження ми виходимо із того, що розширення публічності, яка і є базовим критерієм демократизації державного управління і визначальним параметром реалізації публічного управління (Public Administration). Під публічним адмініструванням у глосарії Програми розвитку ООН подано два взаємопов'язаних між собою визначення, які досить чітко характеризують демократизацію системи державного управління, серед яких: 1) цілісний державний апарат (політика, правила, процедури, системи, організаційні структури, персонал), який фінансується за кошти державного бюджету та відповідає за управління та координацію роботи виконавчої гілки влади; 2) управління та реалізація різних урядових заходів, які пов'язані з виконанням законів, постанов та рішень урядів з надання публічних послуг [2, с.79]. При цьому також варто відзначити, що публічне управління, базуючись на стратегічному критерії публічності являє собою демократичну систему парових та організаційних механізмів реалізації органами публічної влади поставлених перед ними завдань інститутами громадянського суспільства. Враховуючи концептуальну ідентифікацію інструментального впливу публічності на систему державного управління слід виходити із того, що в межах демократичних систем як новація функціонує не державне, а публічне управління, яке і є формою інституційного й організаційного втілення публічності взаємодії суспільства та держави.

Інструментальність впливу публічності на демократизацію публічного управління також слід розглядати у контексті зміни специфіки функціонування публічного простору в цілому. В даному відношенні йдеться про модифікацію публічного простору у такий спосіб аби він включно слугував підтриманню функціонального балансу системи політичного життя суспільства, скеровував її на досягнення конкретних гностичних цілей життєдіяльності суспільства. На думку Т.А.Марченко публічність «функціонує як доконаний факт, який задає

новий відлік існування політичної та адміністративної системи, яка базується на виключній реалізації істинних політичних потреб та інтересів громадян» [3]. Відтак, публічний простір первинно спрямований на утвердження демократичного порядку життєдіяльності держави та її інститутів на параметрах політичної рівноправності їх суб'єктів, включених у сферу публічного управління. Лише за наявності публічного простору побудованого на принципах гностичної публічності можливими стають передумови для демократизації різних сфер суспільного життя.

Публічність гарантуючи «певну свободу та рівність» між різними суб'єктами публічного простору, забезпечує утвердження параметрів справедливого «облаштування» політичного життя громадян, а це у свою чергу гарантує демократизацію і державного управління. При цьому також варто враховувати і той факт, що публічність з одного боку забезпечуючи формування нового політичного простору і сама є індикатором оновлення всієї соціальної системи, яка «приймає нові правила гри» для функціонування публічного управління. Тобто такий контекст досить патетично вказує на публічність як на новітню організаційну форму облаштування системи публічного управління, яка інституційно закріплює демократію як норматив стабільності свого функціонування. Відтак, публічність забезпечуючи певний рівень політичної свободи людини, впливає на інституційну систему публічного управління у такий спосіб, що остання сама здобуває «ознаки публічності як форми більш повного розкриття людських здібностей та реалізації їх потреб у сфері публічного простору» [4, с.207].

Особлива інструментальна роль публічності досягається шляхом активного запровадження сучасних Інтернет-технологій у практику публічного управління. Йдеться про Інтернет-технологію, як обов'язкову умову діяльності органів публічної влади, яка змінює функціональну структуру соціальної системи завдяки трансляванню формули нової публічності, яка є фактом гарантування участі громадян у процесах державного управління та його доступності для отримання ними якісних управлінських послуг. Це у такий спосіб передбачає формування «нового типу державного устрою - Public Administration, при якому активність населення в публічних просторах має перетворитись на обов'язкову умову» [5, с.137]. Це свідчить про, те що публічність впливаючи на формування нової системи відносин у публічній сфері, слугує утвердженню норм демократичної культури, яка і визначає зміст і технологію реалізації публічної політики держави.

Відтак, інструментальний вплив публічності на демократизацію державного управління відбувається шляхом формування «масового публічного простору» у формі так званих громадських зборів, зібрань бізнес-асоціацій та інших форм публічних зборів, які слугують демократизації інститутів державного управління. Це безпосередньо свідчить про те, що публічність як одна із форм сопричетності громадськості до сфери державного управління, водночас забезпечує певний рівень інституціоналізації свободи дій у публічній сфері, що ти самим слугує обмеженню державного контролю. Однак, при цьому варто враховувати і той факт, що інструментальний вплив публічності характеризує певні показники

«розвитку громадської думки» не допускає можливості для відкритої маніпуляції державою інтересів громадян. Тобто в даному відношенні йдеться про те, що вплив публічності на демократизацію державного управління передбачає надання відповідних гарантій громадськості на оперування аргументами та фактами у відстоювання власної громадської позиції.

З огляду на це, публічність у такому варіанті передбачає свободу слова і свободу думки та можливість їх представлення у контексті реалізації публічної політики. А тому, публічність аби впливати на демократизацію державного управління має гарантувати певну публічну солідарність, яка б забезпечувала передусім паритетність інтересів між суб'єктами публічної сфери.

Список використаних джерел

1. Van Manen M. The Pedagogy of Momus Technologies: Facebook, Privacy, and Online Intimacy. In: Qual Health Res, 2010. Vol. 20. P. 1024–1032.
2. Административное право зарубежных стран: учебник / под ред. А. Н. Козырина и М. А. Шатиной. М.: Спарк, 2017. - 232 с.
3. Марченко Т.А. О Методологии исследования политической публичности. // <https://cyberleninka.ru/article/n/o-metodologii-issledovaniya-politicheskoy-publichnosti-1>.
4. Elshant J.V. Publik Man – Private woman. Princeton, 1991. – 477 p.
5. Айзенштадт Ш. Революции и преобразования обществ: сравнит. изучение цивилизаций. М.: Аспект Пресс, 2009. – 511с.

Ірина ЧИКАРЕНКО

доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту та управління проектами ДРІДУ НАДУ при Президентіві України

Олексій ЧИКАРЕНКО

кандидат наук з державного управління, доцент, начальник відділу дистанційного навчання та інформації ДРІДУ НАДУ при Президентіві України

ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСПІШНОСТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Реформа децентралізації влади в Україні визнана однією з найбільш успішних реформ, проведених протягом останніх років. Дніпропетровщина на цьому шляху є лідером – протягом 2015 – 2018 рр. в області створено 63 об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ). У 2019 р. продовжується процес добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання нових сільських рад до уже існуючих ОТГ. Так, території Апостолівського та Павлоградського районів вже на 100% складаються

з об'єднаних громад.

Слід зазначити, що становлення таких добровільних соціально-територіальних об'єднань громадян як осередків реального народовладдя вимагає розширення форм безпосередньої демократії задля забезпечення реального волевиявлення народу, встановлення атмосфери прозорості та відкритості діяльності органів публічної влади з одночасним посиленням громадського контролю за її діями, вирішення стратегічних проблем розвитку територіальних громад, підвищення якості життя в цілому.

Сьогодні зазначені питання є надзвичайно актуальними – в умовах реформування системи публічного управління України та адаптації її до стандартів Європейського Союзу особлива увага приділяється необхідності підвищення результативності та ефективності діяльності працівників органів місцевого самоврядування, яка має базуватися на оновлених конституційних засадах організації влади в Україні та сприяти вирішенню суто прагматичної проблеми орієнтації влади на людину, утвердженню та забезпеченню її прав. У цьому контексті особливої уваги набувають питання запровадження технологій електронної демократії та електронного урядування.

Як свідчить передовий зарубіжний досвід, випереджаюче впровадження технологій е-демократії та е-урядування в систему місцевого самоврядування є передумовою формування економічного підґрунтя для забезпечення спроможності територіальних громад, переходу їх локальних економік від сировинних та переробляючих профілів до економіки знань та інформаційного суспільства, що є сучасною генеральною тенденцією розвитку світової економіки.

Саме знанням та інноваціям відводиться визначальне місце на шляху формування інформаційного суспільства – суспільства, заснованого на інформації, досвіді та знаннях, орієнтованого на інтереси людей, відкритого для всіх і спрямованого на розвиток суспільства, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя. Це визначено Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 67-р (далі – Концепція розвитку цифрової економіки) [1].

У цьому контексті слід зазначити, що електронна демократія є однією з базових основ формування інформаційного суспільства. Запровадження інструментів електронної демократії, використання інформаційно-комунікаційних технологій і сервісів, формування інформаційної інфраструктури розширює можливості розвитку й посилення демократичних інститутів, як на загальнодержавному рівні, так і на рівні територіальних громад, оскільки створюються реальні інструменти забезпечення їх участі у суспільній і політичній діяльності, що є надзвичайно важливим у сучасних умовах децентралізації та реформування місцевого самоврядування.

Мета впровадження електронної демократії у розвиток ОТГ полягає у

створенні фундаменту для участі кожного мешканця у прийнятті загально-громадських управлінських рішень, розширення можливостей кожного громадянина, посилення його впливу на формування і реалізацію стратегії розвитку ОТГ, вирішення питань поточного управління громадою, посилення прозорості та відкритості діяльності органів місцевого самоврядування громад, забезпечення їх підзвітності громадянам, проведення ефективного громадського моніторингу та контролю.

Відомо, що в інформаційному суспільстві великого значення набувають комунікативні можливості та ресурси для органів публічного управління, політичних партій, громадських організацій, конкретних лідерів тощо; їх здатність до ефективної комунікації як цілеспрямованої інформаційної взаємодії з громадою, формування або корегування суспільної думки [2]. Тому останнім часом у науковому середовищі особливої актуальності набувають не тільки питання визначення проблем і перспектив розвитку електронної демократії в Україні, здійснення аналізу відповідного нормативно-правового середовища, адаптації зарубіжного досвіду та кращих практик реалізації самої концепції електронної демократії, а й головне – питання формування та обґрунтування відповідного інструментарію для запровадження електронної демократії на найнижчому рівні організації суспільства – на рівні муніципальних утворень, міських, селищних та сільських рад, об'єднаних територіальних громад.

Поняття інструментарію або «інструменту електронної демократії» є достатньо широким за своїм змістом, та динамічним у своєму розвитку. В аналітичному огляді [2] автор підкреслює роль таких інструментів електронної демократії, як індивідуальне електронне звернення, е-скарга, е-пропозиція (зауваження), е-клопотання (заява), е-петиція, колективне е-звернення, е-ініціатива, е-консультація, е-обговорення, е-нарада, е-опитування, е-анкетування, е-голосування, е-референдум, е-плебісцит, е-вибори, е-парламент, е-законотворення, е-правосуддя, е-медіація.

На основі ефективного використання зазначеного інструментарію електронної демократії забезпечується можливість для кожного члена об'єднаної громади брати участь у формуванні і реалізації державної політики, ухваленні рішень органів самоврядування громади (що є особливо важливим), при цьому забезпечуються можливості для двостороннього інтерактивного зв'язку між органами публічної влади та кожним громадянином.

Інструменти та технології електронної демократії повинні активно використовуватись для прискорення процесів демократизації як в країні в цілому, так і на рівні окремих територіальних утворень, розширення спектру взаємодії між громадянами та владними інституціями, формування належного зворотного зв'язку, забезпечення прозорості та зрозумілості управлінських рішень для населення. Але при цьому слід зауважити, що електронна демократія не є альтернативою представницькій демократії, вона лише доповнює останню, сприяє її прискоренню розвитку, створює додаткові ресурси і можливості.

Наведені висновки знайшли своє підтвердження у результатах науково-дослідної роботи, що проводиться в інституті. Так, у травні

поточного року викладачі кафедри інформаційних технологій та інформаційних систем взяли участь в оцінюванні рівня цифрового розвитку районів, міст та об'єднаних територіальних громад Дніпропетровської області. Так, науковцями було проведено дослідження активності використання в ОТГ одного з найбільш дієвих інструментів е-урядування та е-демократії – офіційного сайту громади. Оцінювання проводилося за методологією оцінки рівня забезпечення доступу до публічної інформації суб'єктами владних повноважень [3] за наступними категоріями показників: інформація щодо діяльності ОМС; інформація щодо інфраструктури та життєдіяльності міста; рекомендовані до розміщення документи; зворотний зв'язок з громадськістю; адміністративні послуги; доступ до публічної інформації (у т.ч. відкриті дані); зручність користування.

Також слід зазначити, що автори даної публікації протягом останніх двох років беруть активну участь у якості експертів-консультантів з розробки стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад області [4,5,6,7] (загалом з їх участю розроблено понад 10 стратегій розвитку ОТГ). Під час роботи над стратегіями (при проведенні стратегічного аналізу), ними, зокрема, досліджувалась методом анкетування громадська думка та задоволеність мешканців рівнем життя у громаді.

Результати співставлення активності використання веб-сайту громади та задоволення мешканців рівнем життя, умовами ведення бізнесу свідчать, що у 80 відсотках спостерігається прямо пропорційна залежність – у громадах, де вище активність наповнення, актуалізація та використання офіційного веб-сайту, середньо статистична оцінка задоволення мешканців рівнем життя, а підприємців – умовами ведення бізнесу, також вищі.

Такий висновок є природним, адже чим вище соціальна активність громадян, чим більше вони мають можливостей безпосередньо брати участь у формуванні офіційної позиції органів самоврядування громади, формулюванні відповідної організаційно-розпорядчої бази, у здійсненні реального контролю над процесами перетворення рішень у життя, тим вищою є якість життя громадян. А використання такого потужного інструменту е-урядування, яким є офіційний сайт, є індикатором розвитку демократичних процесів у громаді.

Підсумовуючи вище наведене слід зазначити, що процес впровадження та адаптації до вітчизняних умов новітніх інформаційних технологій і сервісів, необхідних для запровадження електронної демократії (електронного урядування), є достатньо складним і потребує ще багато зусиль, проте результати реалізації цього процесу мають змінити не тільки відношення «громада – влада – бізнес», а й сам спосіб взаємодії суб'єктів владних повноважень, сприятиме інноваційному розвитку як окремих соціо-економічних територіальних утворень, так і країни в цілому, формуванню економіки знань та інформаційного суспільства, що є обов'язковими умовами наближення України до європейських стандартів якості життя.

Список використаних джерел

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018—2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>.
2. Інструменти електронної демократії: світовий досвід. - Режим доступу : <https://digitle.wordpress.com/2016/11/30/9879247>.
3. Методологія оцінки рівня забезпечення доступу до публічної інформації суб'єктами владних повноважень. К: ЦПСА «Ейдос», 2016 – 76 с.
4. Стратегія розвитку Миколаївської сільської об'єднаної територіальної громади на період 2019 – 2022 рр. : наук.-практ. розробка / Кол. авторів. – Керівники авт. колективу: В. М. Одоевцев, Чикаренко О.О. – Миколаївка – Дніпро, 2019. – 108 с.
5. Стратегія розвитку Софіївської селищної об'єднаної територіальної громади на період 2017 – 2022 рр. : наук.-практ. розробка / Кол. авторів. – Керівн. авт. колективу Сегедій П.Ю., Шаров Ю.П. – Софіївка – Дніпро, 2017. – 148 с.
6. Стратегія розвитку Лихівської селищної об'єднаної територіальної громади на період 2018 – 2022 рр. : наук.-практ. розробка / Кол. авторів. – Керівники авт. колективу Горбенко Л.С., Шаров Ю.П. – Лихівка – Дніпро, 2018. – 99 с.
7. Стратегія розвитку Славгородської селищної об'єднаної територіальної громади на період до 2022 рр. : наук.-практ. розробка / Кол. авторів. – Керівники авт. колективу: В.С. Сороковський, О.О. Чикаренко – Славгород – Дніпро, 2018. – 88 с.

Інна ШОСТАК

к.е.н., провідний науковий співробітник

проблемної науково-дослідної лабораторії

соціальних досліджень ринку праці

Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Електронне урядування є вектором реформ в Україні. Сьогодні не можливо досягти нововведень та перетворень без впровадження цифрових технологій. Розуміння цього процесу демонструє сьогоденна влада, запроваджуючи такі проекти, як «Країна у смартфоні».

Реалізація даних проектів електронного урядування відбувається в тісній взаємодії та співпраці державних структур, об'єднаних територіальних громад та міжнародних партнерів.

В усьому світі спостерігається розвиток цифрової економіки. Україна не

виключення. Тому у відповідності з Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки було затверджено план заходів щодо її реалізації [1].

Згідно з дослідженнями ООН United Nations E-government Survey 2016 щодо розвитку електронного урядування (E-Government Development Index (EGDI)) Україна посіла 62 місце серед 193 країн, покращивши свій результат на 25 сходинок за останні два роки [2]. Це свідчить про наявність позитивної динаміки, проте очевидними є і значне відставання України від світових темпів розвитку електронного урядування та нагальна потреба у проведенні комплексних і дієвих реформ у цій сфері. Політичний, економічний, соціальний, технічний та організаційний контекст в Україні являє собою складне поєднання викликів і можливостей.

Протягом 2018 року слід відмітити наступні досягнення електронного урядування [3]:

- на урядовому порталі надається 118 електронних послуг;
- втричі зросло користування електронними послугами;
- 673 органи влади підключено до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;
- 5400 електронних документів щоденно пересилається між органами державної влади;
- Україна посіла 17 сходинку в світі у сфері відкритих даних, та друге місце за темпами зростання;
- близько 10000 місцевих бюджетів публікується на порталі openbudget.gov.ua;
- дані про понад 143000 перевірок бізнесу, які заплановано на 2019 рік, відкриті контрольними державними органами;
- понад 1000000 разів українці скористалися онлайн-сервісами на основі відкритих даних про зареєстровані транспортні засоби.

Цифрові технології мають значний потенціал у покращенні взаємних комунікацій між людиною та державою в рамках електронного урядування, що дозволяє їм більш ефективно реалізувати спільні цілі – сталий соціально-економічний розвиток, добробут, високу якість життя [4].

Одним з найважливіших напрямів у сфері електронного урядування є електронні послуги, адже саме вони стосуються кожного громадянина. Сьогодні спостерігається зміна філософії розвитку електронних послуг, бо їх кількість не тільки збільшується, але оптимізується зміст з огляду на життєві та бізнес-процеси. Основними пріоритетами в розвитку е-урядування є:

- впровадження нових електронних послуг та оптимізація існуючих за принципом життєвих та бізнес-ситуацій;
- підключення пріоритетних реєстрів до системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта»;
- розширення переліку наборів даних, обов'язкових до відкриття, та підвищення якості відкритих даних, що публікуються;
- збільшення кількості підключених абонентів органів місцевого

самоврядування та новостворених об'єднаних територіальних громад;
 – впровадження принципу «цифрового замовчування», при якому всі нормативно-правові акти Уряду будуть проходити цифрову експертизу.

Отже, стрімкий розвиток електронного урядування є необхідною умовою державного управління при взаємодії державних органів, суспільства та бізнесу. Протягом останнього часу створено значну кількість необхідних інформаційних систем, ведеться робота з впровадження надійних технологій ідентифікації користувачів, розвитку електронних закупівель, забезпечення інтероперабельності державних реєстрів, втілення технологій, основаних на відкритих даних тощо. Інноваційний розвиток електронного урядування є одним з важливих чинників економічних реформ і реформ децентралізації, що дозволить підвищити прозорість і підзвітність влади та розширити участь громадян в урядуванні, покращити якість державних послуг.

Список використаних джерел

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018 – 2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» від 17.01.2018 р. № 67-р
2. United Nations E-Government Survey 2018. New York: United Nations. 2018. – Access mode : https://publicadministration.un.org/egovkb/portals/egovkb/documents/un/2018-survey/e-government%20survey%202018_final%20for%20web.pdf
3. Е-урядування – ключ до реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.e.gov.ua/ua/news/e-uryaduvannya-klyuch-do-reform-v-ukrayini>
4. Дульська І.В. Е-урядування як інструмент соціального інжинірингу суспільства в Україні / І. В. Дульська // Український соціум. – 2019. – № 1 (68). – С. 89–104.

Сергій ЯГОДЗІНСЬКИЙ

*доктор філософських наук, професор, декан
 факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
 Національного авіаційного університету*

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: НОВІ ПРИНЦИПИ ЧИ ЯСКРАВА ОБГОРТКА?

На початку ХХІ століття соціологи, політологи, культурологи, фахівці із соціальних комунікацій накопичили достатню емпіричну базу, яка обґрунтовувала істинність тези Маршала Маклюєна, а саме: «засіб сам є змістом». І хоча існує цілком відчутний розрив між інноваційними засобами й традиційними ціннісними установками в сфері державного управління, ігнорувати вплив сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на трансформацію і

конструювання соціальної реальності стає все складніше та небезпечніше для політичного істеблішменту.

Погляди й орієнтири ще можна пояснити чи приховати за ідеологемами, економічними та соціальними установками, але неможливо залишатися у межах старих комунікаційних форм. Інноваційно-комунікаційні форми ніби кидають виклик політикам, управлінському апарату, органам державної влади, змушують шукати нові засоби імплементації ідей теорій соціальної комунікації у соціальний простір інформаційного суспільства.

Так, світовий тренд на відкритість влади перетворив технології соціальної мобілізації соціальних агентів і врахування думки громадян під час прийняття соціально важливих рішень на необхідні елементи публічного управління та вагому перевагу в політичній боротьбі. Як наслідок, кандидати на заміщення виборних посад (президенти, депутати, мери, очільники громад, ректори університетів) все активніше застосовують інтерактивні технології, які нерідко відіграють роль дизруптивних (підривних) соціокультурних інновацій. Бути відкритим, доступним у спілкуванні (хоча б за формою) – означає мати апріорну перевагу перед конкурентами.

Ми не аналізуємо психологічну основу феномену соціальної актуалізації громадян, що перетворюють їхню установки й пріоритети на активну позицію та «власну» справу. Ця проблема ще очікує окремого наукового дослідження, але беззаперечним є факт впливу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на усі форми публічного управління. Останні проходять своєрідне випробовування на життєздатність, адже більшість з них була сформована під впливом ідей теорій соціальної комунікації 20-80-х років минулого століття.

Зважаючи на швидкість соціальної реакції суспільства інформаційної доби, а також на ціну помилок, яку платять представники політичної та управлінської еліти, важливим є аналіз ключових ідей найбільш поширених теорій соціальної комунікації на предмет їхньої адекватності та перспективності нинішнім соціальним реаліям, цінностям і засобам.

Проте не будемо акцентувати увагу на критиці окремих аспектів теорій соціальних комунікацій, розроблених протягом ХХ століття. Адже більшість із запропонованих підходів відповідали на запити соціуму, були прогностичним інструментарієм чи слугували вирішенню актуальних соціально-політичних, економічних і гуманітарних проблем.

Зупинимось лише на припущенні про доповняльний характер теорій масових комунікацій у контексті дискурсу щодо місця новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у модернізації публічного управління. Від теорій «магічної кулі», дисонансу, комунікативних ефектів, установок, селективних процесів і соціального впливу медіа, фреймінгу, пріоритетності, культивування до сучасних концепцій Торонтської школи, інтерактивного суспільства, фрагментації аудиторії та мультиграмотності, здійснювалась верифікація ідей, гіпотез, принципів, постулатів публічного управління.

До епохи інформаційного суспільства дослідники підійшли з достатнім набором емпіричних даних, які дозволяють моделювати поведінку індивідів і

груп, прогнозувати їхню соціальну реакцію, стимулювати чи гальмувати її, впливати на формування суспільної думки чи навпаки, – руйнувати соціальні образи, пріоритети, уподобання чи запити. На наше переконання, жодна із теорій публічного управління не втратила актуальності в умовах інформаційного суспільства, не перетворилась на абсолютно хибну чи істину.

І в цьому ми вбачаємо основну небезпеку для окремого соціального суб'єкта. Сприймаючи публічне управління лише як вершину айсбергу, зазвичай, він не здатен оцінити усіх технологій, маніпуляцій, системи стимулів і покарань, механізмів впливу, контролю і уявності вибору. Не усвідомлюючи складності соціального простору, соціальний агент інтерпретує його як вільний від догм, тоталітаризму, жорсткості адміністративного впливу. Це дозволяє більшості громадянам безапеляційно характеризувати свої дії, вибір, позицію як такі, що здійснюються на основі свободи волі, логічної оцінки соціальної ситуації, власної (і при цьому обов'язково «об'єктивної») точки зору.

Такий висновок може видатися дивним, адже відкриті списки партій, урядові електронні сервіси, можливість контролю за діями чиновників, вільні вибори, потенції соціальних медіа та соціальних мереж з консолідації соціального ресурсу вказують на відкритість усіх форм публічного управління, на їхню неминучу і очевидну трансформацію до норм інформаційного суспільства.

Проте наведемо просту аналогію з еволюцією засобів програмування. Спочатку інженери визначали поведінку електронних пристроїв через прямий доступ до фізичних носіїв пам'яті. Пізніше з'явилися мови програмування більш високого рівня – компілятори та інтерпретатори. Нині програмування здійснюється на рівні встановлення поведінки об'єктів на ті чи інші дії користувача – так зване об'єктно-орієнтоване програмування. І технології рухаються далі – від web до web 2.0, від текстових запитів до голосових асистентів, від електронного аналогу паперового словника до систем машинного перекладу на основі нейронних мереж. Поставимо запитання – чи зникли мови програмування низького рівня – рівня прямого доступу до фізичних пристроїв? Ні. Вони не зникли, а лише стали частиною більш високої надбудови, яка приховує реальність і складність управління технікою. Аналогічно цьому, на наше переконання, вибудовується й система соціального управління. Так, вона має гарний інтерфейс, наближена до кінцевого користувача, миттєво реагує на його дії, здатна адаптуватися до потреб кінцевого споживача і є максимально індивідуалізованою. Але чи стала ця система принципово іншою? На наш погляд, принципіальних відмінностей небагато. Сучасні комп'ютери теж неймовірно збільшили обсяг доступних для їхнього вирішення завдань, але при цьому при виконанні навіть евристичних, нелінійних, прогностичних алгоритмів продовжують функціонувати в межах двозначної логіки.

Чи маємо ми достатні аргументи стверджувати, що публічне управління під впливом сучасних інноваційно-комунікаційних технологій набуває якісно нових характеристик, а не залишається лише надбудовою, покликаною приховувати просту логіку боротьби за владу, ресурси, контроль? Сподіваюсь, питання не риторичне.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Валентина ЗОЗУЛЯ <i>РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУСПІЛЬНОМУ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	5
Сергій КАНДЗІЮБА <i>ІНТЕГРОВАНІЙ ПАКЕТ ВЕБ-ЗАСТОСУНКІВ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ КОРПОРАТИВНОЇ ХМАРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	8
Яна КАЧАН (МЕЛЬНИК) <i>ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ</i>	12
Сергій КВІТКА <i>ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	14
Ярослав КОНЮХ <i>ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ</i>	17
Олег КРАВЦОВ <i>УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО НАПОВНЕННЯ САЙТІВ ОТГ</i>	20
Надія ЛЕБЄДСЬВА <i>ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ ЩОДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	23
Ольга ЛІШИК <i>ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ</i>	27
Олександр МАЗУР <i>ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ОЧІКУВАННЯ І ПРОБЛЕМИ</i>	31
Алла МАЛЬЦЕВА <i>ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ</i>	33
Олександра МАРУШЕВА <i>ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМ БІЗНЕСОМ</i>	37
Оксана ПАРХОМЕНКО-КУЦЕВІЛ <i>ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ</i>	39
Олег ПОБЕРЕЖНИЙ <i>РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ</i>	42
Анна ПОДП'ЯТНІКОВА <i>ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ</i>	

<i>В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ДЕМОКРАТИЧНОГО ТРАНЗИТУ</i>	45
Євген РОМАНЕНКО, Ірина ЧАПЛАЙ	
<i>МЕХАНІЗМИ ЗВОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ГРОМАДЯНАМИ ТА ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....</i>	48
Юрій САК	
<i>РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКО-АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....</i>	50
Галина СТАРУШЕНКО	
<i>СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДАНИХ ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....</i>	52
Олександр ТИТАРЕНКО	
<i>БЛОКЧЕЙН: НОВА КУЛЬТУРА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ..</i>	57
Андрій ФУРСЕНКО	
<i>РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ GOOGLE В ХЕРСОНСЬКІЙ СЛУЖБІ ЗАЙНЯТОСТІ.....</i>	61
Анна ХУДАР	
<i>ІНСТРУМЕНТАЛЬНІСТЬ ВПЛИВУ ПУБЛІЧНОСТІ НА СФЕРУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ.....</i>	64
Ірина ЧИКАРЕНКО, Олексій ЧИКАРЕНКО	
<i>ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ЯК ОДИН ІЗ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСПІШНОСТІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ</i>	67
Інна ШОСТАК	
<i>ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ</i>	71
Сергій ЯГОДЗІНСЬКИЙ	
<i>СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: НОВІ ПРИНЦИПИ ЧИ ЯСКРАВА ОБГОРТКА?.....</i>	73